

THƯỢNG ĐẲNG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHÚT HẠNG BÀO-TÊ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

Tiệm củ của ông HOLBÉ và RENOUX

Y-khoa dược liệu đủ thứ

Vật liệu để bào chế thuốc

Vật liệu để dùng chụp hình

Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc

Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc

Đồ phụ tùng về máy chụp hình

Kiền và giấy để chụp hình

Đồ để dùng bó rịt

Dầu thơm thượng hạng đủ thứ

Dầu mãng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.

Như vị nào có mua thuốc của Thượng-đẳng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S. — Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thượng-đẳng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một cuốn Dược-tính-lược-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale, G. AUBIN ET Fils.

Le Gérant; NGUYỄN-GRÁNH-SẮT,

Biaya 400 4.

Ng. ch. Sắt

NÔNG-CÔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 茗 談

ĐỊNH GIÁ BÁN	
TRONG CỜ ĐỒNG-ĐƯƠNG	
Một năm.....	5 00
Sáu tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15
ABONNEMENTS	
France et Colonies	
Un an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00
Les abonnements sont payables d'avance	

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

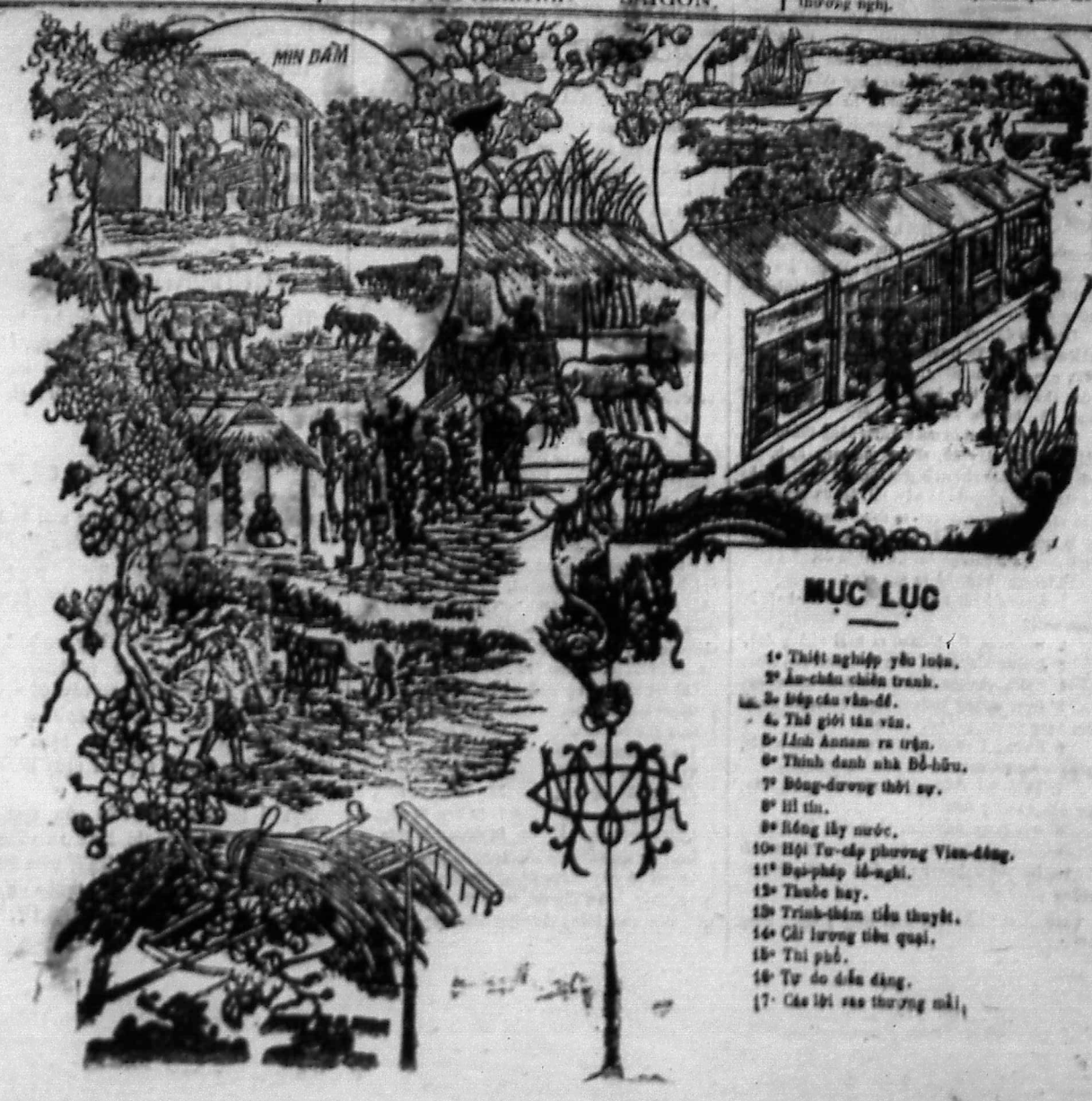
PHẦN MƯỜI 10
30 Août 1917

Ngày 13 tháng
bảy năm Đinh-Tỵ

Chủ chủ bút: NGUYỄN-CHÁNH-SẮT
Chủ nhơn: F. CANAVAGGIO
Chủ sự: TRẦN-KY-SƠN

Direction, Rédaction et Administration:
48, rue Hamelin - SAIGON.

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES
La ligne de 0/005 de large... 1 50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.
MÀO MÀO
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Bàn-quan số thương nghị.

MỤC LỤC

- 1° Thiết nghiệp yêu luận.
- 2° An-châu chiến tranh.
- 3° Đáp-câu vấn-đề.
- 4° Thế giới tân-văn.
- 5° Lịch Annam ra trận.
- 6° Thỉnh danh nhà Đổ-bửu.
- 7° Đồng-đương thời sự.
- 8° Hí tin.
- 9° Hống lý nước.
- 10° Hội Tu-cập phương Viễn-đông.
- 11° Đại-pháp lý-nghị.
- 12° Thuế hay.
- 13° Trình-thêm tiểu thuyết.
- 14° Chỉ lương tiêu quai.
- 15° Thi phú.
- 16° Tự do đấu đàng.
- 17° Các lời rao thương mại.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯƠNG

TIỆM LỚN TẠI QUẢN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. - MỘT TIỆM TRONG NAM-KY Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn

PHU-KHOA KIM-TRUNG-HUON

Phẩm mà đôn-bà khác hơn đôn-ông thì chỉ có 2 điều: 1- đường kính, 2- sinh-đế mà thôi. Nếu kẻ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kính đều đặn. Nếu đường-kính chẳng đều thì kẻ đó có thai cho động, kỳ là phân-nhiều, gò búi ngoài-cổm, lục-dâm, hoặc tại ỉa, rứa, buồn-bực, ru-hoạt trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sinh nhiều chứng bệnh, đều chung do sự đường-kính không đều mà ra.

với nước trà. Cho đôn-bà để thì phải dùng nước để con nít mà uống với thuốc.

KIM-SẮC-BỒ-HUON

Phẩm con người to sanh ra, mỗi người đều hàm thọ chẳng đồng, tư chất khác nhau, là thì tiêu thiếu chẳng đủ, người lại hơn-thiếu kém hao. Vì lại đôn-ông, đôn-bà cũng đều như có khí-huyết mà đường lấy sự sống, cần khí-âm, khí-dương cũng phải do sự điều hoà mà mạnh mẽ, nếu bởi bỏ thất cách, thì yếm: bệnh đều sanh. Bởi vậy cho nên người xưa có bài chúm giữ mình lúc chưa có bệnh, người quân-tử lại phải biết phương họ đường thân mình.

Thuốc Kim-Sắc-Bồ-Huon của tiệm thì đây, để sắp đặt các vị quân thân là ở nhà nên trong cách, chẳng nóng lắm, mà cũng không mạnh quá, miệng là làm cho khí huyết sung túc, tâm thần điều hòa mà thôi. Nếu có bệnh mà uống nó, thì chứng chỉ cũng phải hết, còn không bệnh mà uống nó thì lại động sống lâu, sanh con nhiều, trong mình mạnh mẽ sung túc, thật là thuốc hay học nhất, trong hoàn-cầu thì chỉ có Kim-sắc-bồ-huon này mà thôi.

đều hết, thân thể tráng kiện, mạnh mẽ như xưa. Như vậy ông-già, bà-cà khí huyết dần suy, tinh thần hao kém, ăn uống không động, bệnh hoặc liên niên, như uống thuốc buồn này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, đa thị miệng đắng, sống lâu, thêm tuổi, tinh thần càng ngày càng vượn lại, phần lớn buồn đống, tay chẳng phải thuốc tiên, song thể gian cũng ít có.

THUỐC NÓNG LẠNH

Tri bệnh nóng lạnh; bệnh rét, ban bạch, ban điều, cảm mạo thương hàn, phát nóng, phát lạnh, hoặc nóng mê mang, nhất đần, miệng khô, tử chi mỗi một, ăn uống không tiêu.

CÁCH DÙNG:

Người lớn mỗi ngày uống 1 gói là 14 hườn, uống với nước trà. Con con nít một tuổi, uống một hườn, 2 tuổi uống 2 hườn, 3 tuổi uống 3 hườn. Con nít mấy tuổi thì uống theo mấy hườn, tới 14 tuổi uống theo như người lớn đáng 14 hườn mà thôi.

Như bệnh rét thì phải uống trước hơn 2 giờ đồng hồ khi chưa có phát rét. CỬ ẮN; rau sống, trái cây, đồ nguội lạnh, thì mấy món đó chẳng nên dùng tới; nếu làm theo như vậy đau bệnh nặng thì nào uống thuốc này vài ngày thì hết bệnh.

Người thường mỗi bữa sớm mai có uống 3 hườn bổ thân thì bình an vô sự. Hãy nhìn cái nhãn ÔNG-PHẬT, hiệu Nhị-thiên-Đương mới phải là thuốc thật, kéo làm thứ giá, giá mỗi gói 0 \$ 10,

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK DẦU LỬA «HUÊ-KY»

COMET. - RÉ QUAT hay là SAO CHOÍ. HIỆU: COCK. - CÒN GÀ. EAGLE. - CÒN Ớ.

Trở tại Hàng «HUÊKY» Standard Oil Company of New York Đường d'Adran số 3, Saigon, và các tiệm Đại-Lý của hàng ấy khắp các nơi trong Lục-châu. Khi nào dùng thử nó rồi thì chắc muốn dùng nó luôn.

TIỆM HIỆU THÁI-BÌNH

Ở TẠI ĐƯỜNG COLONEL BOUTONNET SỐ 136 Ngang nhà giấy xe lửa Mytho và Bìnhhòa SAIGON

Tiệm tôi có bán đủ thứ hàng Tàu và hàng Bắc, cảm-châu, cũng-xá, lược-lông, vắn, nhơ, xuyên, lảnh, vắn vắn, có đủ thứ rượu Tây, bán sỉ và bán lẻ. Có đủ thứ bánh hộp, đồ hộp và đồ gia vị, thuốc hút và y-dược Langsa.

Liệt vị Tôn-bằng cùng quý-khách trước khi lên xe, xin ghé lại tiệm tôi, hoặc dùng rượu giải lao, hoặc dùng café hay là điềm-tâm mà chờ xe chạy, tôi đã sẵn sẵn chỗ ăn chỗ ngồi rất nên tinh khiết, xin đồng-bang chiếu cố, tôi cảm bội chẳng cùng.

Nghĩa-hòa-Nguyên

Tiệm may ở tại đường Turc, số 20 ngang nhà hàng Mottet, Saigon.

Tiệm tôi lập ra đi hơn mười năm rồi, may cả các thứ quần áo theo kiểu Tây, hoặc là học và là Tây đi thờ. May đi mau mà giá lại rẻ. Mọi thứ Quai-ông lấy đều tiệm tôi, thì tôi cũng sẵn lòng tiếp đãi là.

Đồ-trạch-Sanh, Đại-d'ợc-phòng 7, Quai de Minh-Hương, 7 CHOLON

Tiệm bảo chế thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và T.ung-quê, chẳng thiếu món chi, nay bổn hiệu mới chế một thứ thuốc này, thym thơ ngội điệu, hình nó giống trái cà-na, đựng trong hộp theo kiểu cau đây, để trị các chứng bệnh bị đau bụng và tiêu, cũng có thì ngũ-nghôn, là một thứ thuốc trị đau bụng nhất, chẳng cần lớn nhỏ, đều dùng được cả. Xin quý vị có mua thì phải coi cho kỹ, kéo làm đồ giả.

TIỆM HỌA CHƠN DUNG VÀ KHÁC, CÒN DẤU

MỸ KỸ

Ở đường Turc, số 16 NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính các cùng quý khách động hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu.

Có khác con dấu bằng đồng, mũ thun bằng cây, chạm bàn đồng cùng hoa điều thảo mộc theo lá nhãn hiệu, vắn vắn...

Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch. Có thợ họa chơn dung nhấm hình người ma vẽ bằng đầu sơn vẽ hồ, nước thuốc, mực Tàu, viết chỉ than, họa biếm liễn và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRUONG-NGOC-GIUU chủ hiệu.

THẺ KHẤU CON BẦU HẰNG ĐỒNG
MÀ THIẾT KẾ. LƯU Ý CẢM

Kính trình công Qui-vi đồng chí: Tôi có hệ
tập kiểu Con Bầu bằng đồng và bằng nhôm, con
đều thường và con đều có số, hoặc ngày tháng.
(Détours et mandroteurs automatiques). Qui-vi
muốn đồng thời xin làm được vừa ý, và sau tôi
rất cảm ơn sự thiện thành tương ái của Qui-vi.

TANG-VAN-PHA

NHÀ CỐ MICHEL.

L. CAFFORT kĩ nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 - Saigon

SỬNG BẮN CHIM

KINH BẮM, THUỐC BẮM BU THÚC. Đủ phụ tùng sẵn sàng.

Đủ phụ tùng máy « MONTON » và phụ « BONNET » (nhà Caffort đại diện các loại phụ
tùng ở Nam-kỳ). Đủ phụ tùng máy « MONTON » (là vỏ xe, ruột xe, đèn, bag thun, v.v.v.)
ĐỦ NGỒ TRẮNG, đủ phụ tùng và đủ phụ tùng, đồng hồ đo thời, đồng hồ thời gian
hệ số « LIP ».

Chuyến du lịch, mô-đen, mô-đen-đồng cho người Annam đồng. Vàng để có giấy làm
chứng « Carat ».

QUẢ BÈ LAM. IT THỤM BỊ KIP!

Hệ số via Lycopodium của xia là.

NAM-PHÁT

Kính trình công Lạc-châu chư quý-
vi đồng chí: Tiệm tôi hiện là Nam-Phát
ở tại Chợ-lớn số 17 đường Jardins,
(Khu là đường chợ) có bán đủ các thứ
hàng Tàu, như là: Sô-tô, gấm nhừ, v.v.
nhỏ; xiêm, khăn, nhiều màu sắc, đủ
loại đủ màu, nhiều thứ hàng bông lã,
hàng Song-đồng, hàng Béo-thảo, hàng

Xin gửi đến quý... XIN LƯU NHỮNG KẾ CẠM
TIỆM MÀY

Nguyễn-hữu-Sanh

Ở gần Gara xe lửa Cầu-Đông-Không

Máy in các thứ kiểu so-xiêm văn, đại, và y-
phục Âu-châu (palest) theo thời thế.
Có bán sẵn, viết-bê, tờ-lục, tiểu mới bằng-lã.
Lược-lục Bắc, Cầm-châu-Tàu, công bằng Tây,
bằng Nhật-bản, các màu sắc.
Yêu, Nhỏ, Xuyên, Lính (Trung-huê). Nhượn
Đĩa-đồng, thép lã.

Thơ, tướng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán
lẻ, v.v.v. và lã lã
Như chữ-quĩ-vi, mua lẻ kiểu để chỉ, xin viết
theo đề:

H. Nguyễn-hữu-Sanh,
110, Quai de Belgique, Cầu-Đông-Không,
SAIGON.

Nhà in và nhà bán Sách

của

MADAME Vve HUYNH-KIM-DANH

14, rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ
tuần truyện sách, có in các thứ thiệp
mới đẹp cưới, thiệp tang, cũng các thứ
thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp,
tờ y liệt-vi, cũng có đóng bì sách nhiều
kiểu nhiều màu hoa-hoè rực rỡ, có bán
đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò
dùng. Liệt-vi muốn in vật chi hay là đóng
sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và
tính giá rẻ. - Kính xin Lạc-châu chư
quý-vi có viết chỉ lên đầu Saigon tiện
đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cảm
ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuần Báo-văn-Hiến in rồi hay làm trọn bộ. 0\$90
Bản-thờ-cách-nguồn có ích cho trẻ em... 0 50
Lược-văn-thờ có hình hay làm... 0 60

Madame Vve HUYNH-KIM-DANH.

Cần KHÈ

Bên-quán rất khinh vì kinh Mine Vve Huynh-
Kim-Danh là đời bà già mà có thêm chỉ lo việc
đại thương, một mình mà quản suốt cả một nhà
luôn bán lẻ như vậy, thiệt là khổ trung trung
phần đó. Vậy xin Lạc-châu ráng giúp thêm cho
người bán hàng lâu dài đừng để làm gương cho
phần nữ giới.

TRÂN-LONG

TIỆM ĐÓNG GHÈ MÁY

ROTINIER

Réparation de Raquettes

Rue Turc, n° 14

SAIGON

Tiệm tôi lập ra đi hơn 16 năm rồi,
rừng có một nghề làm ghè máy theo kiểu
Hồng-kông, ghè dài, ghè dĩa, ghè ngôi
lên có nhỏ có, đủ thức đủ dạng rất khéo
rất đẹp, có sửa vớt máy, để dành trái
lặng; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin Liệt-
vi đến chơi, tôi vui lòng tiếp đãi.

Trân-Leng Các khố.

NÔNG-CO MÍN-ĐAM

THIỆT NGHIỆP YẾU LUẬN

Cách nuôi gà

Hiện nay chúng ta sanh ra giữa
vòng cạnh tranh thế-giới này, thì
phải toan lo tìm phương thiế-
t-nghiệp, bất kỳ là nghề nào, phải
chuyên-môn cho lão luyện một
nghề, thì cũng đủ mà đua tranh
cùng thế-cuộc.

Đống-bang hãy nghĩ kỹ mà coi,
quốc-dân ta tự thuở đến nay đã
mây ngàn năm, tánh quen cầu thả,
nết nhảm chán chờ, làm việc chỉ
thì làm cho lầy có lầy rồi, chớ ít
hay kiên tâm trì chí chịu khó chịu
nhọc mà chuyên luyện cho cùng
tốt cái nghiệp nghề của mình. Bởi
đó cho nên, hề làm nghề chỉ mà rồi
có đổ bể ra rồi thì lại cứ đổ thừa
cho mạng-vận, chớ ít hay nghiêm
xét cho ra bởi sao mà hư như vậy,
hầu có tìm cách khác cho hay mà
làm cho thành tựu. Chớ như
người phương Tây, bất luận là
nghề chi, có người cho đến trọn
đời mà làm chưa thành tựu, thì
người khác lại kẻ chỉ mà làm theo,
làm hoài, có nghề cho đến đời
đời ba đời người mới thành tựu
được, bởi nhớ bên chỉ như vậy,
cho nên không trách chi là nghề
nghiệp của người ta mau phát
minh thế ấy.

Và lại người bên Âu-Mỹ hai
châu, phong tục cũng khác ta xa
lắm, hề nghề nào có lợi mà không
hại cho nhân-quần, thì chẳng phân
bi thứ, cũng là ông luận sang hèn,
miếng là làm sao cho được
lợi kỹ ích nhậu thì vui lòng mà
làm cho nên việc, chớ chẳng phải
như cái phong tục của ta, lầy sự
nuôi heo mà cho là hèn hạ, coi
nghề nuôi gà vịt mà gọi là việc
nhỏ nhen, ưa kim nghề thông thả
mà làm, đầu mình được lợi một
đồng mà hại cho hết cả dân-đoàn
Xã-hội cũng chẳng hề ấy này chút
nào.

Than ôi! Hiện nay là buổi thế-
giới phong trào, nếu quốc-dân ta
không chịu quân ném cái hủ-tục
ày đi cho rồi thì biết ngày nào
mà tân hóa theo người cho kịp.

Này tôi tới những mảng nói
chuyện sa đà mà quên cái đề-mot,
vậy từ đây tôi xin luận qua việc
nuôi gà, kéo lại để mà mang lỗi.

Thời buổi này trong việc
sanh nhai thì nghề nuôi gà cũng
là hậu lợi, và lại hôm rày tôi đã
có tiếp được nhiều thơ của khán-
quan gửi đến, ước ao cho rõ
những việc nuôi gà, vậy nay tôi
phải đem cách nuôi gà của tôi kinh
nghiệm đã mấy năm dư, mà biên
hết ra đây cho đống-bang duyệt
dụng.

Gà là một loại động-vật tánh ưa
thông thả, chớ không ưa bó buộc,
mỗi bữa phải thả nó ra nơi thảo-
tràng(1) cho nó ăn chơi thông thả,

chớ không nên cầm nhốt bó buộc
tối tăm lắm mà nó chậm lớn, cũng
chẳng nên nhốt chung một chuồng
mà nhiều lắm, nếu muốn cầm
nhốt, thì chuồng trại phải cho
được rộng rãi thoáng mát. Phải
trong số 50 con gà mái thì phải
cắt chuồng có ít nữa là bề cao cho
được năm sáu thước Tây, bề rộng
7, 8 thước, bề dài 12 thước. Vì
loài động-vật rất kỳ chỗ hẹp hòi tới
túng, mà nhứt là loài chim, lại
càng đại kỳ hơn nữa, còn gà với
chim cũng thuộc một loại với
nhau, cho nên nhốt nó nhảm chỗ
chật chội hẹp hòi, thì chẳng những
là mất sức, không đẻ, mà lại hay
sanh bệnh.

Làm chuồng gà phải lựa chỗ
cho thoáng mát khô ráo mát mẻ,
mùa nóng nứt phải chừa lỗ thông
cho nhiều cho thông khí, qua đến
tiết đông, khí trời lạnh lẽo thì phải
lo che đậy mà ngừa sự lạnh, nếu
lạnh quá, mà hàng-thứ-chăm sóc
còn có 10 độ sắp xuống thì phải
lo bỏ than lửa riu riu cho có hơi
ấm, song phải coi chừng âm âm
cho thương, đừng có để khi thì
nóng quá khi thì lạnh quá.

Trong chuồng phải làm dặng
làm gát cho gà nằm, mỗi bữa sớm
mai phải quét tước cho sạch phần
của nó là trong chuồng, đem để
đồng có nơi, để dành làm phân
mà trồng cây cũng là một lợi.

(Sau sẽ tiếp theo)

Nguyễn-chính-Sân.

(1) Đống cỏ.

AU-CHÂU

Chiến tranh thời cuộc

Cơ-xe phát minh

(Tiếp theo)

Nhà thám thính (Nhà dòm)

(Postes d'écoute)

Phía trước trại tiền-quân, binh Lang-sa, hay đào hầm, chạy qua phía binh nghịch, gần chỗ trại của chúng nó đóng. Rồi cất nhà thám-thính cho cận vòng quân nghịch, để cho lính ở mà rình xem tình cảnh chúng nó. Trong nhà thám-thính ấy có một người ở mà thôi, nhiều lắm thì là hai người chớ không ở đông lắm. Ở đó có dây-thép nối, để có nghe thấy đều chi đại yếu thì liền thông báo quan Lãnh-binh hay. Cũng một đôi khi, nhà thám-thính ấy cất cận binh nghịch lắm, đến đôi lính canh nghe tiếng bên kia trò-chuyện, hay là xao-động binh-khi nữa.

Mà chẳng cần nói khán-quan cũng biết rằng nơi nhà thám-thính ấy nguy hiểm là đường nào! Nhiều khi quân nghịch đến vây phá nhà mà lính gác không hay biết trước đặng có thoát thân. Song nhà ấy chắc-chắn lắm, tuy gọi rằng chắc-chắn cũng rất khó mà chịu đựng công-trái-phá và hỏa-lội cho được. Nên lính phải ra mà thám-thính nơi ấy thì rất khó-để cho người biết bao!

Ống dòm (Periscope)

Rất tiếc vì người không dùng được thứ ống dòm ra chiến-trường cho sớm. Cách chừng hơn một năm nay, chẳng những nơi chiến-trường mà thôi, hiện nay đâu đâu, cũng đều dùng cả.

Binh Đức dùng thứ ống dòm này để lâu rồi, chúng nó, làm một thứ ống vuông-vuông, cao ước vài thước, kẻ ống ấy vào một cột cây. Trong ống ấy có kính xếp làm cho kẻ ngồi dưới gốc cây có thể thấy như ngồi trên ngọn cây vậy.

Quan Đức có bày một thứ ống dòm, kéo ra dài 15 thước, rút lại thành ra như bình một vị đại-bát thần-công vậy.

Nên khi binh Langsa đoạt được một ống dòm như vậy, thì làm tướng là một khẩu súng.

Súng có ống dòm (Fusil-periscope)

Thứ ống dòm giúp cho lính có thể rình mà bắn binh nghịch được. Bên binh Langsa mới bày một thứ súng có ống dòm. Súng ấy có hai cò. Người bắn súng, không cho kẻ nghịch thấy mình rồi nhắm theo trong ống dòm mà bắn thì không sai. Mà ống dòm chẳng phải là dùng về binh bộ mà thôi, lại còn dùng về thủy-binh nữa. Thiệt là vật đại-ích cho đời.

(Sau sẽ tiếp theo).

Đáp câu văn đê

Nơi tờ Nông-Cổ số 24

Nay tôi có tiếp đặng tờ nhật-trình số 24; Thấy ông Nguyễn-thứ-Thức có hỏi rằng: 1° Nay chúng ta muốn hưởng cái lợi Thiệt-nghiệp ấy thì phải làm sao?

Tôi xin đáp lại câu ấy như vậy: Chúng ta muốn hưởng lợi ấy, phải dạy dân ta cho rõ đặng nghĩa của. Nguyên khi trước, nước ta có để một-

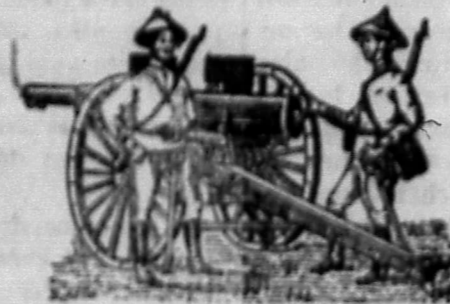
bọc trăm trứng, dùng giống của Lạc-long-Quân, rồi truyền đến nay. Vậy thì cho biết ta là người đồng-bào, nghĩa như anh em ruột vậy, hề anh em phải thương nhau phải giúp nhau, gặp cơn hoạn nạn, gặp sự lợi ích thời kêu nhau rủ nhau, đố phách chung cũng không đố, coi người như mình chẳng hề lừa lọc, cho biết thương-yêu nhau cũng như: thú tức vệ đầu mục, khẩu phúc dưỡng tử chi cho biết mình là người một giống với nhau, gặp lợi cộng xu gặp hại đồng-ly, coi của người như của mình, hết lòng gìn giữ, coi của các nước như của một nhà, rằng sức toàn liệ, toàn nước ta đồng thương nhau như vậy, thì tôi ác hưởng đặng lợi ấy chẳng không.

Điều thứ hai ông lại hỏi:

2° Hạng như chúng ta chẳng nơi theo đường rậm trước đó thì phải làm sao?

Câu đáp: phải làm như vậy: làm người đứng rệ câu: vô cớ bắt thành kiem đó, phải qui tủy cơ ứng biến. Đả có câu: Thức thời vụ vi tuần-khật, tạo thời lễ vi nh-hung như việc chỉ chỉ đời trước để lại mình rất cho kỹ lưỡng, việc đó ở đương đời, thuận phong

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

chất phát thời không hại, mà đến đời văn-minh tấn bộ này, nó có hại không ích, là bởi câu: Bị nhất thời, thì nhất thời, nên vậy. Thì mình cái đi đứng câu nệ, như việc đó đời trước để lại đến đời này, xét kỹ ra cũng có ích không hại, mình nay cũng noi mà làm theo, chẳng át canh cái làm chi, chẳng noi đường rậm trước, thời qui tại cái-lương làm cấp-vụ.

3° Câu ông hỏi: Đường cũ lúc này khách-thương đã đứng chật rồi, vậy thì chúng ta đi lối nào?

Câu đáp: muốn kiếm lối mà đi, phải đứng lại xem xét bốn phương, coi có đường nào chẳng? Thời tôi ngó hoài chưa thấy đường nào cả. Sao mà chưa có đường vậy? Bởi toàn trong nước ta chỗ nào đã có lập Thương-học-đường chưa? Chỗ nào đã có lập Cách-trí-học-đường chưa? Chỗ nào đã có lập Hóa-học-đường chưa? Chỗ nào đã có lập Ngũ-khoán-học-đường chưa? Thánh-nhơn có nói rằng: « Vì bất giáo dân, chiến, táj vi khi chi » vậy nên người nước ta chưa có ai hiểu đặng nghề buôn bán, bằng có đóc sức ra lập tiệm chung vốn, đặng lo tranh môi lợi quyền, tôi chẳng hờ hoài. Nay toàn nước ta, trong muôn người biết đặng cho rành việc buôn bán, lập chương-trình định điều-lệ chưa đặng mười người, bèn ra mà chen đường lợi với thương-khách, ví chẳng khác như một người sáng kia dắc muốn đứn mủ, chen vào đám chay người ta như hội, những kẻ đuôi đó dụng bên này và bên kia, một người sáng kia coi sao cho xiết muồn đứn mủ, cho khỏi sắp té đặng, cho nên muốn chen vào đường cái đó, thì phải vụ bề giáo-dục là đầu căn kiếp, xin mỗi nơi đều lập đồn nhà học-đường như tôi nói trên đó, đặng mà giáo-dục quốc-dân ta cho hiểu biết, cũng kẻ mù kia mà mình cho thuốc đã sáng rồi, chừng đi ta sẽ dất nhau vào đám hội người đống đó, kẻ sáng kia thấy ta cũng sáng như họ vậy, phương chi đám chay đó cũng là đám của ta, ta là chủ đám, ai lại dám xô đuôi ta nữa, tự nhiên các chủ khách coi đó, phải tránh ta, chẳng dám dụng và tới ta nữa.

Lược luận đời đời quốc kịch, xin cao-minh liệt-vị trất điều.

Tân-châu,

Hương-Lê, NGUYỄN-TIÊN-TẤN.

đit Thủy Chính Cao

THE GIỚI TÂN VĂN

TRUNG HOA LOAN TRU'NG-HUÂN

Ông Outrey là Thân-sĩ Nam-kỳ thầy tận mắt thuật lại

Tôi từ giã Thanh-kỳ (Moukden) ngày 26, bước qua 27, lối 10 giờ rưỡi buổi mai thì tôi đến Bắc-kinh. Quan sứ-thần Conty và các quan đều đến tại trạm xe-lửa mà nghinh tiếp.

Quan Sứ-thần Conty lại mời tôi đến dịch-dịch an-nghĩ, làm cho tôi lấy làm mừng rỡ không cùng vì tôi đã có nghe rằng nơi quán-xá và các nhà-băng ở tại Bắc-kinh rất khó cho quan-khách ở-phòng đầu bất-trắc.

Song tôi cũng đặng lúc tôi kinh quá tại Bắc-kinh đó tôi được tham-ông-cuộc to-tác đặng ấy.

Lúc tôi mới đến, thì Đô-đốc Trương-Huân đang cầm sáu ngàn binh đóng tại Bắc-kinh. — Tại Trung-hoa, còn có một mình đạo quân của Trương-Huân đã vào Bắc-kinh mà thôi, kỳ dự đến để văn-minh đả-phát. Trước bữa ấy hai ba ngày, thì Trương-Huân đã làm cho quốc-hội rõ ra, song chẳng một ai ngờ rằng và làm vậy đặng có lập Đế-vị lại. Mọi người đều tưởng rằng Huân ở Tô-châu-phủ thuộc tỉnh Giang-Tô, cầm một Cáo binh có hơn 35, 40 ngàn người, oai-thể lắm, nên Đức Giám-quốc triệu và về Kinh mà phỏng-bị, vì đương khi ấy Lê-nguyên-Hồng mới phé Thừa-tướng Hoàn-kỳ-Thoại, Thoại bất phục về ở Thiên-tán, phải sợ dấy loạn.

Bữa sau, nhằm ngày 28, tại dinh quan Sứ-thần có thiết yến-diễn mời Đô-đốc Trương-Huân, Đô-đốc Chương-quân suất cơ lính Tuần-cảnh ở Bắc-kinh (ông này cách mấy ngày trước có quyền chức Thừa-tướng đứng ký tên trong chiếu-chỉ định bãi Quốc-hội) ông Lạc-nhuận-Tướng, trước là phó nay mới thăng lên làm Ngoại-vụ-bộ-thượng-thư và các quan đại-thần khác. Quan Sứ-thần Conty mà mời Đô-đốc Trương-Huân và Đô-đốc Chương là vì mấy ngày trước Sứ-thần Anh và Sứ-thần Nga có thỉnh hai vị ấy.

Thuốc hút
biện
CÀ-LÔP
(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ
người ta ưa
dùng hơn và
hay hỏi mua
thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trừ mà thôi.

Tôi hằng nghe người dân-dân tên Trương-Huân, các ngày kỳ tôi lấy làm mừng được dịp may mà xem tận mặt. Tôi cũng có chuyện-văn cùng người, thì xem người chẳng phải bực thông-minh nhẽ-thảo mà lạ trí. Người mặc chuyên có một việc riêng mà chẳng hay liệt mặt ra ngoài-quốc. Khi đến dinh quan Sát-thần thì người ngời ra-hỏi quan quân hộ vệ xem rất coi-nghĩ. Tôi thấy vậy thì chắc rằng người này muốn dùng lực mà trị dân.

Ngày chúa nhật 1er juillet tôi 5 giờ ban mai chúng tôi đang ở tại dinh Sát-thần, thỉnh-thình có tin đến rằng một đêm 30 rạng một sáng 1, Trương-Huân phục quốc, tên Tuyên-Thông làm làm Hoàng-đế, lại ra hiệu-dự rằng Đức Giám-quốc Lê-nguyên-Hồng phó Giám-quốc Phùng-quốc-Chương đang ở tại Nam-kinh, Đô-đốc Lạc-vinh-Bình cựu Đô-đốc tỉnh Quảng-tây, một sung chức Giám-quân các đạo bộ-binh phía Nam, thấy đều thuận tâng. Người rằng hiệu-dự kỳ của Khương-hữu-Vi, cũng là phe thủ cựu, làm về Bắc-kinh mà làm ra, hiệu-dự kỳ mới kỳ đầu nội trong đêm đó.

Nội nội buổi sớm mai ngày 1er juillet, Huân đại phổ xá ở Bắc-kinh đều thương có vàng thau rỗng. Ấy là tại Trương-Huân muốn cho người làm tướng rằng nhơn-dân đồng tình phục-ngôi Hoàng-đế, mới ra lệnh như vậy. Các-tướng chánh-trị đương kỳ làm cho bọn Dân-quốc thất-sắc, chạy qua phía các Sát-thần ngoại-bang ở mà trú. Có kẻ thoát ra khỏi Bắc-kinh đong-ruổi qua Thiên-Tân hiệp cùng binh của cựu Thừa-tướng Đoàn-kỳ-Thoại đang đương-cự lập ngôi Hoàng-đế lại rồi thì Trương-Huân đặt đều rao khắp các tỉnh thấy đều hiệp ý về phe thủ-cựu, nào là Sát-thần Lãnh-sự ngoại-bang, nào là dân tình đều chạy hết, mà rõ lại thì Giám-quốc Lê-nguyên-Hồng, phó Giám-quốc Phùng-quốc-Chương, Đô-đốc Lạc-vinh-Bình, và cựu Tổng-trấn các tỉnh, chẳng có một ai đi ý về vụ. Trương-Huân cả. Nội cả Lê-nguyên-Hồng bị quân của Huân ngăn giữ, thông cho ra khỏi dinh, may

người thoát thân được, lên trốn qua dinh có-thần Nhựt-bẩm. Còn phu-nhơn và gia-tiêu thì hai ngày sau mới trốn được qua ở nơi dinh quan sát-thần Pháp.

Kể được tin rằng Đoàn-kỳ-Thoại điềm binh sai qua đánh Bắc-kinh dựng phục Cộng-hòa dân-quốc lại. Binh Cộng-hòa vừa đến, sắp cùng binh Hoàng-đế một trận rất dữ nơi ngoài thành Bắc-kinh binh của họ Đoàn cứ thắng. Đại-bát thần-công của Cộng-hòa trị ngay cửa thành Bắc-kinh bắn đầu được vài phát và một phi-thoàn bay vào thành liền đầu vài trái phá trong Hoàng-cung, thì trong thành cả loạn.

Đức Hoàng Ai-Huân liền cần kiến nơi vị trưởng-giá trong bọn sát-thần Lãnh-sự, cậy thay mặt cho cả Hoàng-đế mà tỏ lòng Thông-soái Đoàn-kỳ-Thoại rằng việc phục-ngôi Hoàng-đế tự nơi Đô-đốc Trương-Huân mà thôi và lúc bàn-ghị Trương-Huân cũng chẳng cho trong Hoàng-cung hay nữa. Vậy xin Thông-soái Đoàn xét lẽ kỳ mà chằm-chể. Đức Hoàng Tự-Ai-Huân lại nói công vị trưởng-giá rằng nếu các nước giúp lực giúp thì người lấy làm cảm ơn cảm được chẳng công.

Lấy lời cầu xin đó và các lời cáo-báo mọi nơi thì rõ được Trương-Huân và nội bọn làm ra đại-sự này là có tay dân Đức xúi-gục. Lần lần việc kỳ lại càng lộ ra rõ-ràng hơn nữa. Bọn sát-thần chẳng đánh ngo mắt mà để cho máu đỏ đầy thành Bắc-kinh, lúc-dài dinh-dẫy tiều-diền nên mới đến dinh Đoàn-kỳ-Thoại xin ngưng chiến để cho các sát-thần đến viếng Trương-Huân biện phần lợi hại cho rằng người có 6 ngàn binh sỹ sao cho lại thiên binh vạn tướng của Thông-soái Đoàn-kỳ-Thoại và Đô-đốc Trực-lệ là Tào-Quân, và khuyên người bãi binh, xếp giáp hàng đầu, mà cứu-sanh-linh cho khỏi nơi nước-lửa. Nhưng mà vụ thuyết hàng không thành, binh Cộng-hoa phải đánh rốc vào Bắc-kinh, sắp cùng binh Huân vài trận thì binh này đã từ-tán. Binh Cộng-hòa lại thừa thắng bắn tiêu-dinh của Trương-Huân và Huân-dại kế-cận. Binh Trương-Huân cùng binh của Đoàn-kỳ-Thoại và Tào-Quân xông trận tại Bắc-

kinh bắn phá rất dữ làm cho ba tên lính Mỹ, một tên lính Nhật, và một người dân Ý bị đạn xạ-nhầm, kỳ dư các sát-thần đều vô hại.

Tôi thừa lúc kỳ giữa Bắc-kinh mà trực chỉ Thiên-tân. Sáng ngày lại tôi cầu-kiến nơi Đoàn-kỳ-Thoại thì họ Đoàn lại-đặt tiếp-rước trọng hậu. Tôi bản nói cũng người rằng khi nghe người lúc còn làm Thừa-tướng mà định tuyệt giao-báo-công Đức thì cũ và thần dân Langsa đều thậm cảm người. Họ Đoàn đáp cũng tôi rằng người số-nguyên ba ngày nữa trở về Bắc-kinh, lẽ người nắm được quyền binh một lần nữa thì người sẽ gần sức mà lo việc hạ chiến thư cho Đức. Người lại nói nếu chẳng có đầu chỉ để ngang trở thì trong lúc làm Thừa-tướng người đã hạ chiến-thư trong tuần tháng juillet 1917 rồi. Tôi chẳng cần phải nhắc lại rằng lúc tôi nói chuyện cùng người, tôi hết lòng chỉ rõ cho người biết rằng Trung-hoa chẳng nên duy-trì ở, phải kêu chiến cùng Đức, phải đuổi dân Đức ra khỏi địa-phần Trung-hoa, vì người há chẳng biết dân Đức xuổi-mưu cho Trương-Huân dấy loạn, ấy là muốn cho Kỳ-Thoại và bọn Dân-quốc xo-ước việc chiến cùng Đức kỳ hết quyền-thế đi sao!

Mỗi ngày, ta hằng gặp thêm có chỉ rõ rằng Trương-Huân làm ra có sự kỳ lạ tại dân Đức xuổi-dục và giúp bạc cho. Tướng kẻ xuổi-mưu 140 phần ấy là người Đức ở Thiên-tân, biệt danh là Von Hannekin. — Mới hôm qua đây, có người báo cho tôi hay rằng Von Hannekin có gởi cho Trương-Huân 25 muôn lượng (Hàn ra là một triệu, hai trăm năm muôn quan tiền tây) mà số tiền kỳ để bị tịch rồi.

Lại còn một bằng cớ chắc nữa là. Nếu Trương-Huân chẳng nghe lời Đức sao lúc binh Đoàn-kỳ-Thoại kéo binh vào Bắc-kinh chiến an. Trương-Huân trốn theo Sát-thần Hoa-lang là người Lãnh-sự của Đức, còn phu-nhơn thì ở nơi dinh sát-thần đó.

Có người đã quyết rằng lúc binh Cộng-hoa nhập thành Bắc-kinh thì Trương-Huân, xin thả hết bọn Đức bị giam tại

dinh sát-thần Hoa-lang ra hết. Trong bọn Đức kỳ có kẻ theo giúp Huân, song đầu vậy cũng bị Đoàn-kỳ-Thoại và Tào-quân đánh thối.

E. OUTREY, Nam-kỳ thần-sĩ
(Rút trong báo Courrier Saigonnais)

Phó Giám-quốc Phùng-quốc-Chương đi giá đến Bắc-kinh yết-kiến đức Giám-quốc Lê-nguyên-Hồng có ý này nỉ cho người phục chức, song người cứ cáo từ quyết một lòng ngao-du ngoại-quốc. Bởi vậy, Phùng-quốc-Chương phải lãnh quyền binh-chánh Trung-hoa.

Còn Tôn-dật-Tiên ở tại Quảng-dông xuổi mưu cho dân tình hiệp ý nài cho chức quan-viên đã dự vào Quốc-hội nay phục chức lại, Dật-Tiên lại nhóm hơn 60 vị chủ-bút nhứt-báo mà người diễn-thuyết. Nam cùng Bắc phải liên kết với nhau, đồng tâm cộng lực mà lo việc nước, song người Nam phải được quyền cai-trị dân Bắc, vì dân Bắc vọng-cầu những điều làm hại cho nước nhà mà thôi. Người lại nói ngày nào Chánh-phủ biết dụng người thì cá thảy nhơn dân đều sẽ từng phục. Họ Tôn lại nói đạo chiến-thuyết của Cách-mạng gần đến Quảng-dông rồi, hề chiến-thuyết ấy đến Quảng-dông rồi, những bọn đối xung Cách-mạng nếu chẳng lui-hàng thì phải tìm phương đào-thu.

Tại Bắc-kinh cựu Giám-quốc Lê-nguyên-Hồng muốn khởi binh ngao-du ngoại-quốc. Song Chánh-phủ sợ cho Lê xuổi-mưu thành Quảng-dông, nên Thừa-tướng Đoàn-kỳ-Thoại cử cho quân theo thám thính.

Mới rồi đây, Phùng-quốc-Chương hội quân-thần lại nghị-luận về cuộc Trung-Hoa và Đức-quốc bất bình, thì các quan rập nhau mà xin cho Trung-hoa kêu-chiến cùng Đức-quốc, vì Đức xuổi-mưu làm loạn trong nước. Tuy vậy mà hãy còn chờ tin các tỉnh rồi mới dám hạ chiến-thư.

Thừa-tướng lại xin để binh xuổi phía Nam mà dẹp bọn Cách-mạng chẳng thuận tâng. Tướng khi dân Quảng-dông không phục tân Chánh-phủ nên kéo lên đánh tỉnh Phước-kiến. Tin sau này không lấy chỉ làm chắc.

Bật sao Trung-hoa khích chiến cùng Đức-quốc?

Chánh-phủ Trung-hoa nói rằng vì Tim-thủy-dịch của Đức làm hại sanh-linh rất nhiều, khuấy-phá thuyền của Khách-thương đến Trung-hoa đã từ thư xin Đức-quốc bớt đi một số kỳ. Song đã hơn 3 tháng rồi mà Đức cứ làm thình, nên Trung-hoa khởi chiến cùng Đức là có ý muốn cho Hoàng-cầu mau được thanh bình thiên-hạ khỏi cơn đồ thán, đường thông-thương khỏi lo đều quan hệ.

Từ này về sau, người Đức ngu tại Trung-hoa nếu phạm-lỗi thì giao về cho Tòa-binh Trung-hoa quyết-đoán.

Trung-hoa lại trao giấy thông-hành cho quan sát-thần Áo và đưa người ra khỏi địa-phần Trung-hoa. Tại sân của dân Áo tại Thiên-tân bị Chánh-phủ cất quân canh-giữ rồi.

Có hai chiếc tuần-dương-làm của Tàu mới bắt được một chiếc tàu Áo đưa về hải-khẩu Tàu.

Hàng-bạc của Đức tại Thượng-hải bị tịch-tiền. Chánh-phủ Trung-hoa bây-giờ còn quyết định một cuộc hàng-bạc rất to cùng Đông-minh. Chánh-phủ Đông-minh

tiếp khơn ngại Trung-hoa về vụ hạ-chiến thư cùng Đức

Ở khám hay hơn nhện dơi. — Lòng hoang-ái của người Tàu lộ ra rồi đó, Nhà ai có mượn người Đức, đầu đời ra hết.

Có hơn một trăm hai chục người Đức làm số thương-chánh được Chánh-phủ Trung-hoa để cho thông-thả mà hành-quy. Nhưng có nghe rằng chúng nó không tới, ý muốn vào ở khám vì thù là: Lung kẻ hữu máu, chẳng tha Hạ nội vô lương.

MỸ-QUỐC

Tám lần vòng tròn trái đất. — Mới đây Chánh-phủ Pháp-quốc gởi qua bên Mỹ-quốc mua 7 vạn điều thuốc để cho binh Langsa hút.

Một nhà bên Mỹ các-có, tính coi đầu đầu 7 vạn điều thuốc kỳ lại thì dài là bao nhiêu.

Nếu nổi lại được thì sẽ được một sợi dây dài bằng tám lần bề-tròn trái đất, mà bề-tròn trái đất là 40 triệu thước tây.

Lính Annam ra trận

Quan Khâm-mạng Tô-g-thống Đông-Dương Tồn quyền đại-thần mới được tin

THUỐC ĐIỀU HIEU CÀ-LÔP (TRAI ĐẤT) Mũi nó thơm tho diệu dàng chẳng có thứ nào bì kịp. Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trữ mà thối

của quan Thanh-tra BUSE cho hay rằng: Có hai đội lính-tập Annam hiện bày ở nơi Đông-chiến-địa, bảo thủ tiền-quân mà ngoan-giỏi tặc chúng.

Một đội nữa thì hôm tuần tháng tư và tháng năm tây có hiệp công Đông-minh bên chiến-trận phía Bắc sông Aisne, phần đông cạnh bờ và tuần do rất tài bố lại cũng có kẻ thiện-nghệ về việc bắn súng liên-thích. Nhiều người được ban thưởng trọng hậu.

Một đội khác nữa đặc biệt làm việc nơi chiến-trận gần sông Aisne, ngay chỗ quân nghị-hiến. Đội quân ấy được thưởng một khố-bài chiến-trận và 36 chiến-công Thập-tự (Croix de Guerre).

Bên phía Đông lại có một đội để gần giáy-thép nói. Tuy để làm việc vậy, chứ quân lính cũng lo tập-rèn chờ ngày xuất trận.

Tại bờ sông Marne có một cơ 1.700 người coi máy xe hơi. Họ này lập được nhiều công lớn.

Trong các đội lính-tập ấy, cuộc vệ-sinh và cách tổ-chức của mỗi người đều đáng khen ngợi.

Thinh-danh nhà Đò-hừu

Tục hằng ví: *Tiếng lành đồn xa...* ấy là một câu triết-cơ, mà găm lại cho kỹ, *Tiếng lành lan ngày cũng đồn đi.* Như thính danh nhà Đò-hừu đã chứng rằng lời nói trước không phải là sai-lầm. Nội Nam-kỳ Lạc-tinh ta đây, tự quan chỉ dân, tự gia chỉ trẻ, không một người nào mà chưa nghe tên quan Toàn-đốc Đò-hừu - Phương ở Chợ-lớn, cho nên chúng tôi phải nhắc ra đây làm chi, chỉ xin nhắc rằng quan Tổng-đốc tức sanh tiền là đại công-thần triều Đại-pháp, nên Nam-kỳ Lạc-hóa cảm tình người xưa sau, muốn để cho kẻ hậu-lai nước nhà cũng tôn người mà đặt một tên đường. *Kia ở Chợ-lớn, khu bưng « Đại-lộ Tông-đốc Phương »* cho tay chúng: *Hồ phây senh hồ từ, quan Tổng-đốc sanh ra năm chổi đũa-quả mây đen liệ-liệt xanh-xanh,*

tái-ba xuất chúng, tiếng đồn dậy khắp Tây Nam. Than ôi! Kẻ hiền-tài thường hay bạc-mạng. Quan ba Đò-hừu-Vị là danh-tướng của Pháp-tráo lại cũng là phi-công đại đóm phải vì công-lý mà gởi thân nơi chiến-địa. Khi nghe tin dữ này, chẳng có một người Annam nào chẳng có một người Langsa nào mà chẳng chắc lưỡi than-tử cho đấng anh-hùng mạng vắng.

Nghĩ vì công-công quan ba Đò-hừu rất đây, Hội-đồng Thành-phố Saigon đã định đổi một tên đường (filamelin prolongé) lại làm « *Đường Đò-hừu-Vị* ». Ấy là muốn cho danh-đấng trung-thần ngàn năm bất tạc.

Mà lúc sanh-tiền quan ba Đò-hừu có sang đẹp giặc bên xứ Ma-rốc thuộc về Phi-châu. (Afrique). Có một sử-quán tại Casablanca, cảm tình trạng nghĩa-khí làm một bài đùng tên người mà đặt tên đường trong Thành-phố. Xin dịch bài ấy ra sau đây cho Lạc-châu chư khan-quan nhá-giám.

« Hội-đồng Thành-phố (Casablanca) mời nhóm lại bàn-nghị về việc dùng tên người sống mà đặt tên đường.

Nhưng mà kẻ sống có thể làm cho tên tuổi họ bia về sau. Chớ như lấy tên những đấng anh-hùng vị quốc vong-xu để làm kỷ-niệm, mới gọi là kính-trọng kẻ trung-thần. Lại vậy gia-quyền của các vị thần-tổ vong-xu cũng đem lòng cảm-động nữa.

Vậy thì há chẳng nên đổi tên đường phi-công lại làm « *Đường quan-ba Đò-hừu* » sao? Quốc-dân tại Ma-rốc, dân quan văn hay là tướng võ, đều nghe biết vì quan vô thiếu-niêu, này là người Annam. Người là cựu học-sann tại trường Saint-Cyr. Năm 1907 người theo cơ quân đầu đó mà đến thàn Casablanca. Sau người sang qua đạo phi-công, ngồi phi-thoàn đem tin cho quân lính bị vây ở tại Kasban rằng cứu binh gần đến chớ nên ngã lòng. (Nào đó mà một công ngoại kien tháng dựng quân nghị-cơ).

Sau về Pháp, người ngồi phi-thoàn ra trận rất may ra, người phải qua cho đời ba tháng trời. Bữa chúng mệnh lạ, chúng ngồi phi-thoàn được sau lên phải cảm

một toán bộ-binh mà lướt trận tại sông S. mme. Mỗi xấp trận, người bị một mũi đạn nơi trán mà phải ly trần.

Ngày nào xứ Ma-rốc tỏ lòng kính trọng qu-n-ba Vị, thì chắc sao quan-nam Chấn là anh người ít sẽ gạt lạy người sáu và hân-hạnh được.

Lây ấy mà suy thì chẳng phải một Nam-việt và Pháp-quốc biết danh Đò-hừu mà thôi, bên Phi-châu cũng khen-ngợi nữa. Đường ấy, rất may mang cho nước Nam ta được chút-đỉnh tên tuổi trong cõi Đỉnh-hoàn, chúng ta cũng nên rập nhau mà xưng-tụng nhà Đò-hừu rằng:

*Thinh-giá ngàn năm tiếng hầy còn!
Còn bia Đò-hừu tít lòng son.
Lòng son-giúp Pháp mang chi thác!
Thác dựng thơn danh, thác ấy còn.*

N. C. M. Đ.

東洋時事 ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ

Giá lúa giá bạc

Mỗi tạ 68 kilos chớ tới nhà máy từ 2\$10 tới 2\$15.

Kho nhà-nước	4.15
Hàng Đông-dương	4 18
Hongkong Shanghai	4 18
Chartered Bank	4 18
Banque Industrielle de Chine	4 20

Bac-ky
Cơ phi-thoàn của Đông-Dương Toàn-quyền Chánh-phủ lập ra mới được phi-thoàn bên Pháp-quốc gởi qua khời sự bay, cần một tuai g rười nay.
Mới hôm ngày 10 Aout có một vị phi-công bay tại Hanoi.
Thiệt đáng khen-quan một Maldidier, cai quản cơ phi-công ấy chừng mấy ngày mà lập xong sân tảo thuyến, trại đồ may và rập may lại, vì phần nhiều may-móc, người là chơn-vật, bị chớ tau, hư-hao cũng sủa.

(Tin của Chánh-phủ).

NAM-KỶ

Saigon

Quan Toàn-quyền phân-giá về Saigon. Trưa ngày 21 Aout 1917, lối 11 giờ quan Khâm-mạng Tổng-thống Đông-Dương đại-thần Sarrau: người tâu « Tổng-đốc Phương » mà về Saigon. Tàu ghé tại bến « một hình » có quan Thông-đốc Nam-kỳ Rivet, quan Hiệp-lý Đông-Dương Bourcier de Saint-Chaffray, và quan đầu phòng-văn Toàn-quyền Pasquier nghinh tiếp.

Quan Toàn-quyền tỏ ý hân-hoan về việc ngài đi vãn các xứ trên xứ Cao-mên.

Xin ghé mắt. — Ai có sắm xe máy, xin ghé mắt coi chừng. Người ngay thì ít, chớ kẻ vay có thiếu chi đâu. Chớ nên để hở, chúng nó ăn-cắp, mà thứ ăn-cắp xe máy đó dạn lắm. Mới đây, khách T.L. ở đường Némésis khai rằng mắt một cái xe máy chẳng biết có ai khuấy chơi chẳng. Tội nghiệp cho chú khách ấy, đã chẳng biết ai lấy mà còn quên xe mình hiệu gì, số mấy nữa. Đò ai kiểm cho ra mới! Ai giỏi kiểm được khách sẽ thưởng.

Đốt. — Khách H. B. 38 tuổi tái-công ghe-chải. Ghe đậu gần cầu Khánh-hội. Mới đây, khách ta bị cậu bồi nào mượn hết 50 thước dôi. Khách tiết đi thưa, thưa rồi cũng chưa vừa lòng nữa, chưởi: « Cá léo m...! Thất hòng, thất hòng mà ăn-cắp lời? »

Cholon

Ham làm phú-lịch quá. — Cựu tù T. v. L. 20 tuổi ở tại rập hát đường Thủy-bình, thấy người ta làm phú-lịch coi bộ « có ham, muốn bắt người ta chơi. Thầy N. v. C. 48 tuổi ăn-cắp một thùng đầu lúa (nhà thiếu đói, hay là muốn đi đốt nhà người ta vậy?) L. làm lãnh bắt giải đến bót. Chẳng ngờ quan bắt tội chuyên quyền của lính tuần thành, cho nên L. phải thượng tòa chớ án. Ham làm lính chi vậy? *Ách giữa dưng mà mang vào có là vậy đó, chắc đây cũng tại có tiền-án nên mới vậy.*

Tanan

Độn thủy. — Ông V... ở Bình-thành mất trang-vật rất nhiều, tiếm ra thì là tên bồi T. v. G. Lính mới rước mà bắt thì rồ.

nó. Nó chạy hoãn ra tại cầu Tanan, tới đó hét đường băng và tàn thời lưỡng nan. Tình bên đàng Tiếm-thủy-sau mà thoát thân, nên nhảy ùm xuống sông. Lậu hợp một hột rớt lỉnh theo kịp vớt chú chàng lên đàng có hơi vậy chớ lạng của ông V... một cái đồng-hồ nhỏ; một nén vàng tây và cả rá này giờ để đâu?

Montre

Tả cáo. — Ông H. D. bán hàng-xén, có bán chịu cho Ng. v. C. thuốc, hộp-quẹt và trả bán chỉ đó. Đòi hỏi, kéo niều sản-sĩ sao đó rồi... tả cáo. Hai đàng còn nằm bết, chớ ông có phán đoán. Thường lẽ lúc mua chịu, bán chịu thì em mà lúc đòi hay là trả thì hay rầy-rả. Nếu có tính rầy thì đừng mua chịu, mua bằng, còn có muốn mua chịu thì trả cho từ tế chớ!

Mytho

Cây cưa. — M. Phạm-tân-Lữ Giáo-sư tại trường lớn Mytho, thuật chuyện rằng đêm 19 rạng mắt 20, người đương an giấc, thính-linh nghe khua. Người lóng tai nghe thì là tiếng cưa cưa sủ. Người bên chổi dậy chạy lại, vì khua động mà quân gian đã đào-tẩu. Khá khen cho quân gian thoát khỏi tay người chớ không ác chúng nó cũng vào làm rồi.

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

Giấy số Hội-Tương-Tế xuất mãi

Ni ứng giấy số của Hội-Tương-Tế đã khởi sự bán kể từ ngày 25 Aout này, trong mấy hãng buôn lớn tại Saigon đều có bán.

Mỗi số là một đồng bạc (1\$00), hết thấy là 25 ngàn số.

- Một số độc đặc trắng... 5.000\$00
- 2 số thứ nhì trắng... 1.000,00
- 2 số thứ ba trắng... 500,00
- 5 số thứ tư trắng... 250,00
- 5 số thứ năm trắng... 100,00
- 15 số thứ sáu trắng... 50,00
- 45 số chốt trắng... 25,00

Định ngày 11 tháng Novembre 1917 thì rồ.

RỒNG LẦY NƯỚC

Hôm 29 Annam rồi đây lối 3 giờ rưỡi lại làng Hòa-bình (Baclieu) tục danh xóm Lăng-giải, thiên hạ ngộ thấy rõ ràng rồng bạch lấy nước, hơi rút mạnh quá, làm cho sập trọn một dãy nhà lá hơn mười mấy cái, đứng xa ngộ thấy một vùng nước trắng xóa cuộn cuộn ở dưới ruộng xông thẳng lên trời. Lúc ấy có tên Quách-văn-Hưng đang đứng dậm lúa nơi ruộng phía sau hè nhà, rồng lấy nước nhằm ngay chỗ nó đứng nếu nó hoãn kính nâm sát xuống đất hai tay quấu đất mà trì lại, hơi rồng rút nó vồng lên vồng xuống, vớ nó trong nhà thấy vậy cũng hoãn kính, tưởng là chông nó đã bị trời đánh rồi, và khóc và chạy ra tới nơi thì rồng đã đi khỏi chỗ ấy, tên Hưng ngóc đầu dậy coi thì thấy vòi rồng rầy vẫn đi lẩn qua phía bên kia sông rút sập thêm hết mấy cái nhà nữa, và rút một chiếc xuống đầm khổi róm hơn 500 thước rồi buồm chiếc xuống rút cắm xuống đất đứng sừng như cây trồng.

Khi tên Hưng tỉnh hồn lại, ai nấy hỏi ra thì nó nói rằng, lúc rồng rút đó không phải là rút nước, chỉ rút hơi không mà thôi, chớ phải rút nước thiệt, thì nó bị ở chính giữa đó đã ngọt mà chết rồi.

Cũng một lúc ấy tại điền ông Hội-đồng Lâm-tan-Thắng nơi làng Vinh-hưng gần ranh Rạch-giá lại có một cậu rồng mung cũng xuống lấy nước và cũng làm sập hơn trót chục cái nhà, lại rút nhằm một chị đờn-bà có thai đang đứng trước nhà đầm quân ngoài ruộng cách xa chừng 5 công đất, song chẳng hề chi, duy là có một đứa là chị ta không biết làm sao đương đứng nơi trước nhà mà ai đăm chị ta ra bỏ nơi ruộng chị ta không hay không biết chi cả. Việc này tới thấy tận mặc chớ không phải tai nghe, song nghĩ chẳng ra, vậy xin Liệt-vị Khán-quan trú nghĩ thử coi rồng là vật gì? Có hay không? Như nói có, thì theo lối tân-học ngày nay chưa nghe sách nào loạn tới. Nếu nói không, thì giống chi mà doanh lộn ngộ thấy rõ ràng làm cho thiên

hạ kinh hoàng cả xóm đi vậy?— Xin mấy ông cao-minh thử nghĩ ra công-tru nghĩ việc rằng lấy nước đây rồi làm bài luận gởi đến, nhờ ông Chủ-bút ấn hành vào Báo cho Đồng-báo ta xem lấy đó mà nghiên cứu cho rõ nguồn cội thế nào? Làm làm sao việc ấy cho được phải mình, kẻo đã mấy ngàn năm rồi mà quốc-dân ta vẫn còn mơ màng, chưa biết làm sao mà chọn làm sao mà giữ. Ấy cũng là một đầu hữu ích, để cho quốc-dân ta mở mang sự học-thức đó, xin chư ông mựa chớ bỏ qua, tôi hết lòng cảm bội.

Một vị Khâm-quan ở Bacieu

LỜI RAO

Rao cho các chủ sự của Trần-Quyên là người khi sanh-tiền làm chủ hai tiệm Sui-Long và Lý-Hồ (Cholon) đang hay rằng đến ngày 28 Août 1917, 3 giờ chiều phải hồi thân hay là người có quyền thay mặt cho mình đến tại Tòa-án Saigon hãy nghe hội, có quan Toà-kiểm-soát tọa chủ, tra xét và nhận thiết các tờ giấy nợ. Vậy nên chủ sự nào chưa trình giấy nợ cho Toà, xin hãy đem trình cho quan Lạc-sự, hay là quan coi sổ-sách Thương-mại mà phải dùng một tờ giấy tình-chỉ để hết các giấy nợ mình trình, trước ngày đã định đó.

Quan Chánh Lạc-sự
Ký tên: POCHONT

HÌ TÍN

Mới đây báo-quân có tiếp được một tin lành rằng con trai của bà Vương-phụ Tựa-Mỹ là M. Trương-tông-Canh, một vị khâm-quan ở Nông-cổ Min-đam này, ở tại Bình-tây, (Cholon) kết duyên cùng thế nữ của ông cựu Hương-cả Đoàn... là cô Đoàn-thị Bấy, quán tại làng Phước-hậu, (Cholon).— Thiết là trai tài gái sắc, đôi rất xứng đôi.

Báo-quân rất mừng và cầu chúc cho Trương — Đoàn hai họ, kết tóc trăm năm, ăn chỉ chần chần, miệng miệng qua đời.

N. C. M. Đ.

遠東合群藥房公司 Hội Tư-cấp PHƯƠNG VIÊN-DÔNG (tiếp theo)

Lúc ban-sơ, thì phải tìm cho được đảng hảo-tâm hết lòng và giúp cho hội Tư-cấp Viên-dông vững-vàng trong mấy năm đầu, sau khi sáng tạo. Đảng hảo-tâm ấy là ai? Những đảng hảo-tâm ấy là các ông Hội-viên Hội Tư-cấp Đông-Dương. Phần nhiều đều là người Langsa, có được đầu chứng và người Annam, vì người Annam chưa quen thạo về việc lý-tài và sở lợi về phần Tư-cấp. Cũng có một vài người Khách, vốn là tay cự-phó, nom lìn theo bước người Langsa, cũng vào hội Tư-cấp Đông-Dương ngờ hầu lo-lấn giúp đỡ cho cuộc lý-tài của quốc-dân chút ít. Song lẽ đầu vậy tôi cũng chưa cho là đủ phận sự của người Annam. Tôi nghĩ trách-nhiệm của người là sáng-tạo hội Tư-cấp ra như vậy thì trách-nhiệm của người Annam là phải hiệp những đảng cao-minh thương-trí, nhà có cửa, đủ sức mà kềm hiệp, lại đừng có rừ-rên bầy-vê cho dân-hèn, tập lìn cho chúng nó quen kiếm-dần, thạo lìn hiệp. Được như vậy, thì người Annam mới dám nói rằng làm xong phận sự.

(Sau sẽ tiếp theo)

N. C. M. Đ.

THUỐC HAY

Chúng tôi cảm ơn ông chủ-bút Nhựt-trình Nông-cổ-min-đam ấn hành thuốc của thầy Tống-thái-Cổ ở tại Tanan, trị nhiều chứng rất hay, tiếng đồn khắp xứ đều biết mua mà uống.

1° Tôi hút 3-phiện đau thống trường bốn huít, nhờ thuốc Thầy Pierre Cuộc uống thì ở may không đau, ăn uống mạnh mẽ sống lâu được 65 tuổi, còn làm lụng công việc như sức trai. Tôi mua giùm cho nhiều người uống lành các bệnh.

2° Tôi đi thăm bà Tống đau lở ngan 4 phần, dưới vú lìn giáp vòng tinh hôi lăm, tiếm thảy đủ xở tổn bạc rất nhiều. Thấy chạy, nói ăn giáp vòng thì chết, con cháu lo hóm cắt sả tiệc, tôi xin người con làm thầy thuốc mới về, để tôi cho bà uống thuốc Thầy Cuộc; Bình gần chết ai có thuốc chi thì cho uống; tôi cho uống Tê-dâm 2 lần héo mặt ghê, ăn uống đặng, uống thuốc bảy ngày mạnh, con cháu cảm ơn lăm.

3° Con tôi sáng và chiều đau bụng nhào lộn dữ tợn, ốm yếu làm gì không được, tôi chạy nhiều thầy đủ các thứ thuốc không hết, tôi cho uống thuốc Tê-dâm thuốc bổ-duôn luôn, hai tháng hết đau, không đau lại ăn ngủ được chắc chắn có sức mạnh lăm xở vác.

4° Tôi nói ngay thẳng không sợ dờ, xin ông chủ-bút làm ơn ấn hành biết có thuốc trị bệnh mạnh, xin quý vị chẳng tin, đến coi mấy người đau gần chết nhờ thuốc Thầy Cuộc uống, còn sống bây giờ tôi mua uống để dành luôn luôn. Ai nghèo tôi cho; còn nhiều bệnh bại thủng, vác vác uống mạnh không rừ rừ kể hết lăm tin.

Gò-công, làng Kiên-phước,
Hương-cả,
Trần-cổng-Điền.

大法醫藥 Đại-Pháp lễ nghi

(Tiếp theo)

DÂM TIỆC

Về uống rượu và cách chúc mừng.

Uống rượu.— Những kẻ trai-trai hay thủ lễ, thường ít hay uống rượu; mỗi bữa ăn, uống nước lạnh có pha một chút rượu chát vào cho đo-đò vậy thôi. Còn như có ai mời rượu ngon hoặc rượu mạnh, thì uống chầm-chật chứ chẳng nên dùng nhiều mà say-sưa chẳng.

Uống rượu chát, chẳng phải mỗi miệng ăn, mỗi uống. Phải nghĩ cho lâu-lâu rồi

mới uống một miếng. Trước khi uống phải lau miệng cho ráo-rẻ; uống rồi cũng phải lau lại một bận nữa cho sạch.

Có bưng ly, chớ nên để tay cận miệng ly lăm. Ấy là nói về ly không chực; còn ly có chực phải bợ phía dưới lòng ly (gần nơi thấp chực) mà chẳng nên cầm chực hay là dùng nguyên bàn tay mà nắm. Hãy dùng mấy ngón tay mà thôi.

Đương khi uống, xin đừng ngó giáo-giác, hoặc uống mạnh cho nghe kêu « ọt ọt » Uống rồi để ly xuống bàn cho nhẹ, cho êm, đừng khua.

Chúc mừng.— Đồi này, người Langsa, ít hay chúc trong đám tiệc. Cũng đôi khi gặp đám cưới, đám hỏi, hoặc lễ mừng tuổi, người tỏ lời chúc tụng. Song mấy lời chúc tụng ấy, làm vằng-vãng chớ không dài. Mà trong một đám tiệc, có chừng hai người chúc mừng thì đủ rồi; nhiều người lăm ra lăm đi. Nhưng bài diễn-thuyết dài, thì là nơi đố-hội, hoặc giữa nghi-viện thì mới dùng, nếu dùng vô đám tiệc ỉc là ỉc điếu. Người Annam mình, tưởng khi đọc chừng một bài thơ bác-cứ đã đủ.

Mà khi chúc mừng như vậy, có người đứng nói miệng tài, có người cầm giấy ra đọc. Người nào có tánh khiếp, hay nhúc nhúc sên cầm giấy mà đọc rất tốt.

Có muốn đưa ly rượu lên mà chúc mừng, dẫu có ông chủ nhà được phép lăm mà thôi. Nếu có anh em hiệp nhau lại tới mừng ông chủ nhà, thì vị trưởng-giả trong bọn ấy mới được đưa ly chúc mừng mà thôi. Ngoài hai người ấy, thì không ai được phép chốc mừng theo phép đó.

Khi nào có như vậy, ông chủ nhà hay là người khách đứng dậy, bưng một cái ly có rượu, đưa lên nhà khâm-nhượng, nói rõ ràng ít lời như vậy: Tôi đưa ly này (hay là tôi uống ly rượu này) mà cầu tạ chư-vị chẳng ngại què hèn đến dự tiệc mừng này... hoặc nói: Tôi uống ly này mà cầu chúc cho ông chủ-gia được phước thọ miễn trường.

Người ấy dứt lời thì cả tiệc đều đứng dậy bưng ly nói: Mừng cho bà... hay là Mừng cho ông... Nói vậy rồi uống cạn chén.

Kể được người tặng chúc đó liền đứng

dậy, hoặc cúi đầu tỏ ý tạ ơn, hoặc mở ít lời để ơn người trọng đến mình.

(Sau sẽ tiếp theo)

Tân-phái-Vân.

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng

偵探小説 Trình thám tìn thuyết (Tiếp theo)

Khi Lại-xuân-Điền đến nơi thì đi thẳng vào phòng, thấy Trình-vân-Việt chớ đó đã lâu, hai người chào hỏi xong rồi, bèn ngồi lại với nhau, đàm bộ Đông-Dương Phong-thổ-ký ra kiếm duyệt một hồi, nói nói cười cười, kể nghe đồng hồ đã gõ 5 giờ. Lại-xuân-Điền bèn đứng dậy từ giả Trình-vân-Việt rằng: « Hôm nay đã tối rồi, cho tôi về nhà mà nghỉ, mai còn 8 giờ tôi sẽ qua nói rồi liền bước xuống thang lầu, vừa ra tới cửa, xảy gặp Mai-Anh đón lại mà nói rằng: « Tôi có một việc thương lượng với Tiên-sanh, xin Tiên-sanh trở lại cho tôi nói chuyện một chút » Lại-xuân-Điền liền theo Mai-Anh trở lại, đi thẳng vào phòng, Mai-Anh mời ngồi rồi nói rằng: « Tôi có một việc hỏi thăm, xin nhờ Tiên-sanh dạy bảo » Lại-xuân-Điền nói: « Có có việc chi hãy nói cho mình bạch, xin chớ ngại ngại » Mai-Anh nói: « Việc của tôi đây mà trừ Tiên-sanh ra thì tôi nhắm không có ai mà dám tin cậy được » Lại-xuân-Điền nói: « Trong việc bà con anh em, hề có việc chi huýt trặc thì cứ nói ngay, nếu tôi liệu sức tôi làm được thì tôi sẽ hết lòng, xin chớ ngại » Mai-Anh làm thình ngấm nghĩ một hồi rồi nói rằng: « Việc tôi muốn hỏi Tiên-sanh đây cũng là một việc kỳ quái lăm » Lại-xuân-Điền

nói: « Không hề chi, có cứ nói đi » Mai-Anh nói: « Giả như một người kia có làm một việc ác, đến sau va biết ăn nên mà cho mình rằng quỷ, như người ấy vậy có được trở nên một người lành không? » Lại-xuân-Điền nghe nói sững sờ liền hỏi lại rằng: « Người làm điều ác ấy đờn-ông hay là đờn-bà? » Mai-Anh nói: « Đờn-ông đờn-bà gì cũng vậy chớ. » Lại-xuân-Điền cũng phải song tôi muốn cho biết cái việc ác của va làm đó là việc ác gì, như thế nào thì tôi mới đoán chắc chớ, hoặc như việc ác đó thiệt và vô ý mà làm thì là vô tội, chớ như va cố ý mà làm ra tội ác, hoặc cang liên về non-mạng, rồi không chịu cung khai cho mình bạch thì tội ác ấy biết bao giờ cho tiêu diệt được? Mai-Anh lại hỏi: « Nếu chẳng cung khai cho mình bạch, đó vậy mà chịu hình phạt, rồi chẳng được trở nên người lành sao? » Lại-xuân-Điền nói: « Ấy là lẽ tự nhiên, việc ác của mình đã làm, mà không chịu khai thiệt ra, cứ để ăn tàng mãi trong lòng, không chịu cải quá tự tâm, thì làm sao mà trở nên người lành đặng? Mai-Anh nghe nói làm thình. Lại-xuân-Điền muốn tra cật cho biết ý nghĩ ai, song sợ ngại ngại, nên không dám hỏi cho lăm, còn Mai-Anh thì cũng cứ làm thình hỏi, không nói chi nữa hết. Lại-xuân-Điền bèn đứng dậy từ giả ra về, Mai-Anh cũng ki-ông cầm cọng chi, cứ việc làm thình dường như tưởng thất vọng.

Lại-xuân-Điền ra đường và đi và suy nghĩ một mình rằng: « Những lời Mai-Anh hỏi thăm ta đó ác cũng có duyên cớ làm sao đây, hay là năng thấy Xảo-Châu đã giết chú ruột rồi sợ tội mà ăn năn, nên mới hỏi thăm giùm cho năng, không lẽ đầu như vậy. Hoặc là người nào khác nữa đây chẳng? Còn đang suy nghĩ, xảy thấy Huỳnh-Thăng ở đầu kia đi lại, bèn đón lại mà hỏi rằng: « Nghe nói trước đêm ông Vương-vinh-Tiền bị giết đó, lúc ban chiều, có tên Lý-hỗn-Liêm rập đó, gởi danh-thiệp vào việc Xảo-Châu, chẳng hay người ấy diện mạo và cứ chỉ thế nào? » Huỳnh-Thăng nói: « Tôi chỉ thấy có ba chữ trong danh-thiệp đó mà thôi, còn kỳ dư diện-mạo hay là việc chi

改日笑話

GÀI LƯƠNG TIÊU QUẠI

Hỏi thăm tin nhà.

Có một tên kia đi làm ăn xa, may gặp một người đồng ở một làng, tha hương ngộ cố, mừng rỡ chẳng xiết chi, bèn dắt nhau vào quán ăn uống chuyện trò. Nói việc hàng huyện áo chỉ một hồi rồi, tên nọ mới hỏi thăm tên kia rằng: « Anh ở đâu ruộng đây, chẳng hay trước khi đi anh thấy ở nhà của mẹ vợ con tôi mạnh giỏi thế nào chăng? »

— Trước bữa tôi đi đây thì tôi có ghé thăm bác với chị và cháu, thấy đều mạnh giỏi cả.

— Vậy sao? Chà chà! Tôi đi làm ăn xa xuôi lều ngày, lo lẩn việc nhà làm, nay may mà gặp anh đây, hỏi thăm động tin nhà mạnh giỏi, thiệt tôi mừng quá! Nè, uống anh, uống, uống ít chén nữa rồi nói chuyện chơi cho vui. (Hai chàng uống đàu công chừng vài ba ve chỉ đó, anh kia mới thả động tuồn đũa ra mà nói rằng: « Ý! mà rồi quá đi anh.

— Ấy, giống gì mà rồi đó?

— Đó, rồi bữa tôi sửa soạn ra đi, rồi trời bão to quá, nhà anh sập.

— Ủy! sập rồi sao nữa, có hề gì không?

— Không... mà... mà...

— Mà sao?

— Mà bác á?

— Bác nào? ai?

— Bác là ông-già anh á!

— Ủy trời ơi! Ông-già tôi làm sao?

— Ông-già anh bị nhà sập đè gãy tay, bà-già anh lo cẩu, vợ anh sập máu, hai thằng con anh cũng tráo đóm.

— Ủy trời đất ơi! Vậy sao này lý anh nói mạnh giỏi hết cả?

— Tại người ta nói mạnh giỏi chớ sao? có đau ốm gì đâu mà không mạnh giỏi, đều tại trời bão sập mà đè mới ra thà thế như vậy chớ!

— Tại đi bác!

Vinh-an-ká, Du-suita-Tô.

khác nữa thì tôi không hay biết chi cả. »
Lại-xuân-Điền không biết làm sao, phải trở về chỗ ngủ.
Từ đó mỗi ngày mỗi đến nhà Vương-việt-Tiến, mượn cơ làm sách động độ nghe tin tức. Thường khi chuyện vẫn với Trinh-vân-Việt động thừa dịp mà gay coi ra có lời mỗi mang chi ra chẳng, chẳng dè Trinh-vân-Việt là một người cầu ngôn cầu hạnh, hỏi một câu thì đáp một câu, chớ ít hay nói giống dài dàu chi khác nữa, hỏi qua việc Xiao-Châu với Mai-Anh, thì va lại càng bích bùng đầu nhem chẳng chịu kể một, song coi kỹ cái thần-khí của va, thì hình như va đã hiểu rõ đũa chơn phạm mà không chịu nói. Còn những tôi trai tớ gái trong nhà, bèn hỏi tới đũa nào thì nó cũng đều mắt ngo tai lấp, nói rằng chẳng hay chẳng biết đều chỉ hết cả. Làm cho Lại-xuân-Điền nghe, lổ, không có mới mà phăng. Duy có Mai-Anh thì lại càng lạ lùng hơn hết, khi thì nói chuyện như gỗ thoi, lúc lại làm thành tro tro như tượng gỗ, cười khúc vậy buồn, không chừng không đời, việc cử động của chàng không biết đâu mà độ được.
(Sưu sít tiếp theo)
NGUYỄN-CHÍNH-SẮT.

MÁY XAY LÚA

ra gạo trắng

Monsieur Nguyễn-thanh-Liêm có mua máy xay lớn nên muốn bán máy xay lúa nhỏ (xay ra gạo trắng). máy này chạy bằng đầu lừa thứ thường rất phương tiện, mỗi người đều coi máy được, không cần chi người thợ may móc cho lắm. Vậy máy ông trong Lục châu có muốn dùng là viết thư mà thương nghị.

NGUYỄN-THANH-LIÊM
à An-hoa (Mỹ Tho)

THI PHỎ

A MONSIEUR NGUYỄN-CHÍNH-SẮT,

Kính thăm ngài động khương ninh phúc thọ.

Hôm rày tôi xem trong báo chương thấy ngài luận nhiều bài ý vị thâm trầm thiệt là: Lời lời châu ngọc hàng hàng gấm thêu, thì tôi có ý kính tài trọng đức, nên tạm vài hàng quê kịch gửi đến viếng ngài chẳng phụ tài sơ trí cận dâng vào báo-chương cho chư văn-nhân xem chơi, thì may mắn cho tôi lắm. Luôn điệp tôi có gửi một bài cho Monsieur Trần-thái-Bạch là bạn cũ-giao cũng tôi mà lại là cháu của ngài, xin ngài làm ơn ấn hành luôn thể.

TRƯƠNG-NỮ-HIỆU tái bút.

Tặng M. Nguyễn-chính-Sắt
Chánh chủ-bát « Nông-cô Mìn-đam »

Tiếng dậy rần tai tợ sấm chang.
Tài như ông Sắt đáng muốn vàng.
Năm xe đất Mạnh xem vừa mặt.
Bảy bước sân Trinh nhám xừng trang.
Lòng gấm miệng thêu nên kẻo léo.
Lời châu nét ngọc rất xuê xang.
Danh dương sáu tỉnh nghe càng thuộng.
Rọi đuốc văn-minh mở ngõ đang.

Tân-long.
Instituteur: Trương-nữ-Hiệu.

HOÀI HỮU
Ký giữ M. Trần-thái-Bạch

Nguyệt chiếu vân-song bóng xế tà,
Nỗi niềm tri-kỷ luông vào ra.
Ve ngâm ngoài nẻo thêm thêm chạnh.
Trông ngắm bên lau thiết thiết tha.
Mượn rượu Trương-canh khuấy dạ mờ.
Cậy tài vô-phu giai lòng ta.
Đời đời cận tở cung hieu-nửa,
Non nước tuy xa ý củng xa.

Tân-long.
Instituteur, Trương-nữ-Hiệu.

OVERLAND-LOCATION GARAGE SAMY RAMA

Hàng xe hơi cho mượn
ở tại đường Cay-mai, số nhà 48
CHOLON

Nay tôi có lập một hàng xe hơi kiểu Huê-kỳ, hiệu Overland thiết mới tinh hảo, sạch sẽ và tốt lắm, để dùng mà nhân du rất đẹp. Lục-châu chư-quân-tử có dịp chỉ lên đến Saigon và Cholon, nếu muốn thuê lương giạo xem phước-ảnh, chẳng luận đi gầu hay xa mà muốn mượn xe hơi, thì xin hãy đến hàng tôi mà thương nghị, tôi cho mượn giá rẻ vô cùng. Liệt vị nếu tưởng tình tôi, thì tôi cũng vui lòng tiếp đãi.

SAMY RAMA chủ-khai.

Rượu Cổ-nhạc VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiếng hơn bốn chục năm nay.

自由演壇 TU' DO DIỄN ĐÀNG

Bồn-quán có đề một khoản này cho liệt-vi, ai muốn luận biện đều chi thì bồn-quán cũng sẵn lòng ấn hành vào đó. và lại tờ nhật-báo cũng tỷ như cái đuốt soi đường, như cái chuông cảnh-tiêu, bày ra trước mắt muôn người, chỉ đều phải củng, vạch lẽ nên hư, cho đồng-bang ta nơi lấy cái gương hay mà bước

tôi. Tuy vậy mà những bài ấn hành trong báo-chương phần nhiều là lời nghị-luận chớ không phải là lời định luận. Vậy chúng-chư-khán-quan, bề thấy có bài nào mà còn khuyết điểm, thì nghị luận lại mà biện bác cho rành, kỳ cũng là một điều phụ ích cho nhau, nhưng bồn-quán xin có một điều là phải dùng lời tao nhã mà luận biện với nhau, chớ có vì huyết khí chi nộ, dùng lời thô-lỗ mà làm cho hại niềm hòa-khí.

Trong tờ Nông-cô số 26, ông Nam-Kỳ-Tử có luận một bài « Nghệ buôn vàng và nghệ thợ bạc ». Hôm nay có nhiều vị bất bình, gửi bài đến xin bồn-quán ấn hành mà biện phân với ông Nam-Kỳ-Tử, song bồn-quán không lẽ đem hết vào một kỳ, nên phải cứ thứ mà ấn hành, kể trước người sau, xin các ông miễn nghị.

Trả lời về nghệ buôn vàng và nghệ thợ bạc

Tôi xem tờ Nông-cô Mìn-đam, số 26 và trước số 10, tôi có thấy ông (Nam-kỳ-tử) có luận về nghệ buôn vàng và nghệ thợ bạc, thiệt hết thấy anh em trong oạn này tôi nghe luận về nghệ buôn vàng thiệt là đáng kính đáng phục, nhưng mà tuần này ông luận qua nghệ thợ bạc là ông có ý chỉ cho bà cháu rõ biết tánh chất vàng, nếu được như vậy thiệt là dễ làm ăn cho trong bọn anh em tôi lắm, chớ như ông không có chỉ đường lợi hại cho người bồn xứ thì họ cứ nghi nan hoài, nhưng mà trong bọn anh em tôi không phục mấy lời ông luận về nghệ thợ bạc, nên tôi xin luận lại đây trước cho Lục-châu chư-quân-tử thăm xét cho tôi, sao nữa qui ông qui bà nhân làm, chớ chẳng phải lời ông luận đó là trung ngôn còn tôi là nghị luận nư, ông nói nghệ thợ bạc thấy nhiều đều gian trá, và có kẻ tốt người xấu mà tốt thì ít còn xấu thì nhiều, ông luận như vậy thiệt là đáng phục và tự cổ cập kim mây lời đó là lẽ tự nhiên, duy có (điều thứ nhất) ông nói của chi chi mà không mở tỏ hại, nếu trẻ em nó mua Nhật-báo nó ngộ thấy lời đó thì

ICH-NGUON-DUONG LAO DUC PHONG
O DUONG AMIRAL ROZE, SO 55, TAI CHU-CU SAIGON

丸補雙衣金
KIM-Y-SONG-BO-HOAN
(Thuoc bo khi huyet)

Lây là tự nhiên mà luận sự sống của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy...

Thuoc bo nay bat lun don ong don ba gia tre ohi dung deu bo khi huyet, sanh hoa tinh thán...

Mot hoan gia... 0\$50
Tron hop bốn hoan gia... 1\$80

丸鳳坤科婦
Phu khoa khon-phung-hoan
THUOC GIU TINH CHUONG TU

Phan người đon ba đuong tinh nguyệt có chuong thi đong manh giói hăng ngày...

CÁO BẠCH

Nguyên tiệm tôi đã khai sáng từ năm 1868 đến nay, chuyên chế róng các thứ thuốc hay thần hiệu...

NHI-THIEN-DUONG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton. - Cholon

Tiệm chính ở tại Quảng-đông, ông Lương-y-Vi-Tế-Sanh chế ra.

Siru-Độc-Linh-Dược
(THUOC TRI BỊNH TIEM-LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mủi giặc lớn trong đời văn-minh thế-giới, hề mang lây nó, ăn chướng biếng ngon, ngũ không yên giấc...

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới...

Bởi tôi xét rõ các cơ sở, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiên cứu các chứng bệnh ấy...

Chả trị độc chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

- Phong thấp đau xương, Bán thân bất toại, Tim-la lở loét, Dương-mai mọc mụt, Đau bệnh bộ-xe-khí, Ung thư nhọt ghẻ, Huyết khô huyết độc, Lát voi lát đồng tiền, Ghẻ độc lỵ lỵ, Vô danh thủng độc, Hạch nơi chỗ độc, Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết kiệm, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nạn chẳng còn tái tái lại nữa.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc huân giá là..... 3\$00

HÀNG BÁN ĐỦ THỨ MÁY

(Commerces de diverses Machines)

Vừa là một hãng bán-là đại-ty cho 50 nhà là chủ tạo máy móc, để làm công nghệ.

- 1- Máy khâu và thêu từ 100\$ đến 400\$. 2- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 3- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 4- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 5- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 6- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 7- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 8- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 9- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 10- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 11- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo... 12- Máy may quần áo, quần áo, quần áo, quần áo...

Khi giá cả định xong thì chủ mua phải vì chỉ là phân tiền, chừng máy qua rồi thì xong thì xong thì xong...

Nay kinh

Maison QUANG-HUY

84, rue Vidéot. - Saigon.

CAFÉ RESTAURANT

45, rue Amiral Courbet SAIGON

Kính công chư quý ông qui thấy đặng rõ:

Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại đường Amiral Courbet số 45 Saigon...

SÀU HOÀN; cdm khdi

NAM-THÀNH-CO CÔNG-TY

Đại lý cơ xưởng Hué-kỳ bán các thứ máy sau đây

- 1- Máy may lùa ra gạo trắng số 1, mỗi giờ xay từ 4 tới 6 tạ, giá chác: 3.000 \$.
- 2- Máy may lùa ra gạo trắng số 2, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 3- Máy may lùa ra gạo trắng số 3, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 4- Máy may lùa ra gạo trắng số 4, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 5- Máy may lùa ra gạo trắng số 5, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 6- Máy may lùa ra gạo trắng số 6, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 7- Máy may lùa ra gạo trắng số 7, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 8- Máy may lùa ra gạo trắng số 8, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 9- Máy may lùa ra gạo trắng số 9, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.
- 10- Máy may lùa ra gạo trắng số 10, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chác: 2.000 \$.

5- Máy ép dầu, xay đậu, ép mía làm đường, máy đem nước lã ruộng, máy đèn khí, máy tàu xe-lốp, v.v. Song chưa biết giá chác. — Chàng máy lại Saigon chủ mục muốn cho đến hiệu đến nhà ráp máy và thử cho các việc hoàn tất, thì phải chịu chút đỉnh phí-lộ và phan-công. Xé nào không có điện-khí thì phải dùng *Mô-tơ* chạy dầu, hoặc sô-gie (chaudière) chạy củi hay là trấu.

Xin hãy viết thư hoặc đến bên hiệu mà thương nghị. Giá định đó là hết sức rẻ, không có hàng nào hì kịp, nên bốn hiệu tưởng có lẽ các nhà cơ phú sẽ giúp đỡ hàng cho mau thành tựu.

Nay kính,
LÊ-HỮU-NÊN
Directeur de la Compagnie,
213, rue d'Espagne, Saigon.

TIỆM Trương-vấn-Hạnh SADEC

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thép mượn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hàn, sơn, cũ, kỹ-yếu, Tăng-gia, hạ-thụ.

Khẩu đơn bằng nhiều tây tốt thượng hạng, bán mới và bán cũ về ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contras remboursement nghĩa là đóng hạn tại nhà thư mà không cần.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

Trương-vấn-Hạnh,
chủ tiệm.

TRẠI THỢ MỘC MICHEL Nguyễn-hiệp-Hòa Tại chợ Lái-Thiệu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là: Bàn ăn mộc-đá dài, có cấn 2 kiểu. — Bàn ăn mộc-đá tròn có kệ thành. — Bàn ăn mộc-gỗ liền 4 kiểu. — Bàn tròn 4 trụ mộc-đá. — Bàn tròn 4 trụ mộc-gỗ. — Bàn ghế (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiểu. — Váng một chọn tiện, văng gỗ hai, và văng bẹ. Tủ thờ, tủ 3 kiểu. Tủ đồ, Tủ rượu (buffet), giá nõu đá (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiềm (colonne) gỗ hèn-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiểu, ghế *Bóng nguyệt*, bàn viết 3 kiểu, văng một bằng đá trắng có chừa tiện.

Làm theo kiểu kiềm thời, bằng cây trác, cầm lại, gỗ, toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không gĩa đối.

Xin quí ông có muốn dùng các món đồ chung dọn trong nhà, thì xin gửi thư, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại chợ Lái-Thiệu đường ra *ông-vi học* (Abattoir), hoặc mua hay là đi, thì tôi sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quí-vị.

Chữ TRẠI MỘC MICHÊ.

杜再興大號
BO-TAI-SANH DAI-DUOC-PHONG
36 rue Gia-long, 36. — CHOLON.

TIỆM trồng răng

Tại tiệm tôi có trồng răng, và biệt bằng bằng vàng, chắt chắt khéo léo mà giá rẻ lắm. — Tại hiệu-hiện cũng có bán đủ các thứ thuốc như máy nhà thuốc lùa của Langsa và đủ các hiệu của các nhà thuốc danh tiếng như Tân, hiệu-hiện cũng có bán đủ nhiều thứ thuốc rất hay. Lưu-chú chớ bị có muốn mua, thì xin gửi thư đến, tôi sẽ gửi contras remboursement cho những sai.

BO-TAI-SANH DAI-DUOC-PHONG,
chủ tiệm.

Tiệm thợ bạc

TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH
ở 741 ĐƯỜNG THỦY-BÌNH, SỐ 192
(192, Rue des Marins, Cholon)

Khính ông chú quí-tang quí-bá đồng rồ: Nguyễn tôi đến là thợ-bạc tại đường Thủy-bình, số nhà 772, số nhà 10 năm, ông và quí-tang quí-bá cũ rồ. Nay tôi dời xuống gần gần xe lửa lớn ở đường Thủy-bình, số nhà 192, mở ra rộng rãi và sạch-sẽ, tôi lại chế ra những đồ mỹ-trang bằng đồng và bằng vàng nhiều kiểu, nhiều cách mới theo như tiểu Langsa, khéo lạ về cũng. Vay quí-tang quí-bá có đi đầu tiên đường, xin ghé lại tiệm tôi mà chơi, trước là giúp cuộc công-nghệ trong xã hội mà sau thì chế ra những đồ mỹ-trang giúp tài là bạc đồng-bạc cuộc kinh doanh cho mau thành tựu.

Nay kính
TRẦN-THÀNH-KIỆT DIT BA-CÁCH
Bijoutier. — Chợ-lớn.

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 30, Đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, dầu, nước-mắm, tằm, cá, trà-hột, trà-rau, thuốc hút cũng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chỉ, hoặc sai đến hàng phố, gửi giấy, thì có kể đến đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ ngay ở số 30. Muốn dùng cơm tờ bữa ăn, hay là muốn dùng cơm tháng cũng được. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong thả xin chớ quên ghé chơi một phen thì biết. ☺

怡 A-KONG 生

Tiệm may ở tại đường Duperré, số 87
SAIGON.

Tiệm tôi lập ra từ 45 năm rồi, từ ông già tôi lập đến nay, tôi thế cho ông già tôi, may đủ các thứ quần áo theo kiểu Langsa và kiểu Hùng-Mao, hoặc nỉ hoặc vải bố Tây đủ các thứ. May đủ màu mà giá lại rẻ hơn các tiệm khác. Xin chớ ông hãy đến tiệm tôi để thử vài món, thì tôi cũng sẵn lòng tiếp đãi 15-15.

A-KONG Minh cáo.

Tiệm khắc con dấu

Khính trình ông quí-vị tôi có lập tiệm khắc con dấu đồng và mã thung (timbre cuivre et caoutchouc) bằng đồng, chạm mỹ bìa đá cẩm thạch đá mã (pierres tombales) lại có họa hình chọn dùng đủ kiểu vân vân.

Chư vị muốn dùng kiểu nào xin gửi thư cho tôi thì tôi sẽ hết lòng làm cho vừa ý và tính giá thiệt rẻ, tôi rất đợi ơn và công.

Vente d'articles du Tonkin
Có bán các thứ hàng bạc, lụa-xuyến, the, lãnh, bằng-sa, lụay lông, đồ đồng, đồ thau, vân vân.

NGUYỄN-CHI-HOÀ
GRAVEUR
43, Rue Amiral-Duperré. — Saigon

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 33 đến 35
SAIGON

Bán rượu chát đỏ, trắng hiệu Médoc, hiệu Bordeaux, hiệu Bergeras, hiệu Fronsadais, hiệu St-Hamilton, hiệu Beaujolais, và hiệu Bourgogne.

Có phân gửi về rằng chúng có rằng không có bán rượu mạnh, vì muốn tranh bán không nổi, vì rượu thì mà giá lại rẻ.

BÓN HIỆU SAI TRÉ ĐEM ĐẾN NHÀ
Bón hiệu có làm từ giao kèo với các chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bày chủ vườn có danh ở xứ Bordeaux. Kisa Pélis's Goudron Robert khai vị tiêu có danh và hiệp theo pháp vệ sinh hơn hết.

Rượu Sam-hanh, rượu bệt cốt Sam-hanh, rượu chát, thượng mỹ tiêu hiệu Bordeaux, hiệu Bourgogne và rượu su bán rất nhọ nháo.

TRONG LỤC CHỈU AI MUỐN MUA SẼ ĐI ĐẾN CHO SONG CHỖ MUA NHẤT CHỤY TIỀN SỞ PH!

NAM-HÔNG-PHÁT KHÁCH SẠN

ở Đường Boulevard Bonnard, số 100
ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Cochin,
tại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và rượu sa tây, óm cognac và óm alcool.
Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng rãi, giá rẻ.

Quí-quan, quí-khách ở xa muốn mua đồ cho vật chi thì tôi mua giùm, niệm kỹ hưởng gửi tới chỗ ở máy ông.

HOTAN-SUP-ET.

Lời rao

GRANDE BIJOUTERIE CENTRALE
Tiệm Thợ bạc
Nguyễn-vấn-Giáo
hiệu THI-THỜ

Tiệm tôi khi trước ở đường Laffitte số 50, từ 20 năm, nay dời về đường Schröder, số 13, tại chợ mới Saigon. Có bán đồ mỹ-trang đủ kiểu theo kiềm thời, dùng về đám cưới đám hỏi rất đẹp từ làm để khéo, mà giá lại rẻ.

ĐỒNG ÂM TỰ VI

Có phụ thêm những thẻ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES ANNAMITES

Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire

PAR **Nguyễn-văn-Mai**

Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène au Cochinchine.

Trong sách này có cả những chữ khó viết, hoặc chữ đồng âm cũng chữ không nhằm đồng âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết ở hay ở trước, ở hay ở l có g hay l không g ở sau.

Như ư tôi châu thì của quan Đốc học chính, ngày 31 Août 1910, dạy rằng: « Bên các khoa thi tới đây, thì trong những bài học về tiếng Annam quan giám khảo chấm sẽ hỏi sự nghiêm ». Vậy nên tôi ngụ ý soạn cuốn này, ngõ hầu giúp các tử viết chữ quốc-ngữ cho đúng theo Tự điển Géninbel và Paulus Cua. Hề có nghi ngại chữ nào, thì quyển này ra mà coi, thì viết không sai.

Bán tại tiệm Quỳnh-Ny, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-thành mới) và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

SÁCH GIA PHO

Bổ điển chép tên ông bà cha mẹ, vợ, con v. v. các đấng quan hệ trong gia đạo 30 trường, giấy thủy tinh, đĩa dày, có nhiều dấu rất hữu ích nên hết.

Giá bán là..... 0\$40

Ở xa mua gửi recommanché. 0 50

Mua bán lẻ (đây là mua lẻ)... 0 32

Còn mua nhiều cho 30%.

Một nhà nên mua 1 cuốn

Bán tại tiệm **QUANG-SUY**,
24, rue Viénot-Saigon
cửa Mặt

HÔTEL DE FRANCE NAM-VIỆT KHÁCH-LÀU

157, Rue Catnat, SAIGON

Lâu nay ai ai cũng biết chỗ nhà Hôtel de France là một cái lâu ba tầng cao lớn ngay ngã, nay cái hiệu lại là « Nam-Việt Khách-Lầu » có 63 cái phòng rộng lớn sạch sẽ mát mẻ vô cùng, để cho lục-châu chư quân-tử nghỉ ngơi trong khi có dịp phải đến Saigon. Phòng thì phân làm hai hạng: Hạng nhứt và hạng nhì. Lại có sân phòng riêng rộng rãi, để cho vị nào có đam vớ con theo đong, ở chung một phòng cho thuận tiện. Hạng có vườn giải lao, thì có sân các thứ ruyơ tay ngồi nghỉ ngơi. Bảng muốn dùng cơm hay Tây hoặc Nam, thì bữa-hiệu cũng sẵn lòng tiếp đãi.

Phòng cho mượn ngày thì từ 1 \$ 00 đến 1 \$ 50. Nếu vị nào muốn mượn tháng, thì từ 15 \$ 00 đến 20 \$ 00.

Cái xin chư ông chiếu cố, đến nghỉ thử một phen, chắc sau chư ông cũng vui lòng lại cái.

NAM-ĐÔNG-LỢI

Hiệu NAM-ĐÔNG-LỢI, là của hãng Annam của nhà Nam-kỳ Co-tu-phương-chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ hàng-bán.

Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.

Nón canques, Valisen.

Bổ may mũm Annam dệt rất là chắc.

Ông sao than, tuy bực, ở trơn, ở chạm vân vân.

Vông gai, trà ướp sen, ướp thủy-tiên.

Máy quần áo Annam.

Máy áo quần Tây; đồ trắng, đồ kaki, áo chemise, blouse.

Dàn thoát giá — may màu ăn công tử — có mượn được thợ giỏi.

Xin mời quý khách đồng-hang tới xem chơi.

HUI-QUANG-CHIÊU.

NỮ-CÔNG-THẠNH

Băng. — The. — Lược-lông.

Lương. — Sa. — Lá. — Nhiều.

Lãnh. — Xuyên. — Hàng-tàu.

Nhứt-bồn. — Hàng-Tây.

Bán tại tiệm Nữ-công-Thanh của Mme Trần-quang-Nghiêm tại chợ mới Saigon đường Espagne số 82.

Có thợ may khéo. — Tiệm đáng tin.

Hàng tốt. — Giá rẻ.

Đèn khí. — Từ năm đèn lập sắp lên.

Đèn khí ngọn lửa trắng.

Từ 50 đèn lập sắp lên.

Giấy và đồ phụ tùng về việc đèn khí.

Màn song đầu lửa và đầu căng.

Bán sỉ và bán lẻ

Tại tiệm Lục-linh Khách-lầu của M. Trần-quang-Nghiêm.

Saigon, đường Espagne số 84.

Giá rẻ hơn các nơi.

PNOM-PENH BAZAR

Ngôi viết « Sans rivale » hình giống như Bergant Major, mỗi hộp 144 ngòi, 12 hộp 0\$70. — 144 hộp 77\$00.

Crème đánh giấy đen và vàng 12 hộp nhỏ 0\$45. — 12 hộp lớn 0\$75.

Sách mới: « Tinh hải nhứt trích » (chuyện đời nay) trọn bộ 2 cuốn mỗi cuốn 0\$30.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Toilette Superfine » 12 hộp 0\$65.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Idylle » 12 hộp 0\$60.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Cosette » 12 hộp 0\$50.

Bao thơ vàng tước thượng 3\$00 một ngàn cái.

L.T. HUI-DU,
24-25, Quai Piquet, Pnom-Penh.

VUA LỚN TRỪ ĐỒ VẬT THỰC

NỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP NHÀ BOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF

ĐƯỜNG CATINAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới nhai ra

SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ

Sữa đặc không đường condense

Vàng sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVÉ-SOURIS

Máy viết chữ hiệu UNDERWOOD, viết rõ ràng bền.

Bijouterie Saigonnaise

Tiệm MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG

25, Rue Schroeder, 25 — Saigon

Kính lời cho lục-châu chư quý-khách đừng rờ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiêu-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 25. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Thủy-bình (Rue des Mathes) số 184, tục danh là hàng

chéo-mới, nên tôi thường hiệu ý quý-bà quý-có ưa dùng đồ ngọc nhân và huê-mỹ.

Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ưu quý-bà chiếu cố cho người đồng-hang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp-hàng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay đây,

Hữu-thân-Lạc Sĩ Hui-Linh.

Ông Lê-văn-Võ

Là Lương-y cựu của Nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Alger) đã có oai danh thương bên tây và Annam động 35 năm. Trị đã chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakao, đường Paul-Bert số 43 ngay rạp hát của ông Đốc-phủ-Kiệt.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH J. VIỆT

59, rue d'Ormay. — Saigon

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đủ các thứ các kiểu, có lãnh in đồ tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biên. — Có đóng bla sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hòe rực rỡ, mà vàng cũng đẹp. — Vay xin Lục-châu chư quân-tử, có cần đồng viết chi, hãy đến tiệm tôi, tôi đi làm mau mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đồ Thơ, Tướng, Truyện, Sách.

LỜI RAO CÁN KIẾP

Luôn dịp tôi kính cho Lục-châu chư quý-ông rờ, như tôi thấy đương thời buổi này mấy nơi rầy bãi xa chôn thì thành, ít có thầy thuốc hay, cho nên có nhiều khi người ta rồi bị bệnh gấp ngặt, không biết thầy đâu mà rước cho kịp, phải bị hiểm nghèo. Nay có ông Nguyễn-tân-Hưng ngụ ở nhà làm ra một cuốn sách hiệu là: KINH NGHIỆM LƯƠNG YUONG, NGUYỄN KHUAI CẤP CỨU, có phụ thêm nhiều bài thuốc n-m, cứu cấp rất thần hiệu, để giúp đồng bạn trong cơn nguy cấp.

Vậy xin liệt-vị hảo tâm mua lấy để dành, hoặc trong xóm có ai rồi bị bệnh hiểm nghèo, coi theo đó mà cứu người, ấy cũng là một đức đại hữu ân đức.

Định giá mỗi cuốn là..... 0\$50

Lục-châu quan số, như vị nào muốn mua xin có gửi thơ cho nhà in tôi, kiểu là: J. Việt, rue d'Ormay, Saigon.

J. VIỆT thân bị